

به نام خدا

**جزوه دوره آموزشی
پدافند غیر عامل**

**مرکز آزمون الکترونیکی سیما
مجری آموزش کارکنان دولت
www.azsima.ir**

تابستان ۱۳۹۲

فهرست مطالب

۴	الزامات قانونی پدافند غیر عامل
۴	مقدمه ای بر پدافند غیر عامل
۵	تعریف پدافند
۵	سیاستهای کلی پدافند غیر عامل بر اساس سیاستهای کلی نظام ابلاغ شده توسط رهبر معظم انقلاب
۶	تاریخچه پدافند غیر عامل
۸	پدافند غیر عامل در رژیم صهیونیستی
۹	پدافند غیر عامل در ایران (تا دوران دفاع مقدس)
۱۰	اصول پدافند غیر عامل
۱۱	اهداف پدافند غیر عامل
۱۲	اهمیت پدافند غیر عامل
۱۲	طبیعت و پدافند غیر عامل
۱۳	حوزه های عملیاتی در پدافند غیر عامل
۱۳	حوزه های علمی در پدافند غیر عامل
۱۳	زلزله : پدافند غیر عامل در مقابل زلزله
۱۶	سیل : پدافند غیر عامل در مقابل سیل
۱۷	طوفان : پدافند غیر عامل در مقابل طوفان
۲۱	آتش سوزی : پدافند غیر عامل در مقابل آتش سوزی
۲۲	سرقت : پدافند غیر عامل در مقابل سرقت
۲۳	آشنایی با کلیات بیوتروریسم
۲۵	بعضی اقدامات پزشکی راهبردی لازم در خصوص پدافند غیر عامل در برابر NBC
۲۵	پدافند غیر عامل جنگ نرم
۲۶	تفاوت پدافند عامل و پدافند غیر عامل جنگ نرم

- ۲۷ تفاوت پدافند غیر عامل جنگ نرم و فرهنگ سازی
- ۲۸ ضرورت اعلام حالت اضطراری جنگ نرم به مردم
- ۲۸ شناخت نقاط ضربه پذیر فرهنگی و اهداف دشمن برای برنامه ریزی پدافند غیر عامل
- ۲۹ اطلاع رسانی بموقع برای ایجاد آمادگی دائمی در مردم
- ۳۰ جلب اعتماد عمومی به منابع اطلاع رسانی داخلی
- ۳۱ تمرکززدایی و ایجاد مراکز متعدد پناهگاههای فرهنگی برای ارائه سریع کمکهای اولیه جنگ نرم
- ۳۲ مقاوم سازی فکری مردم برای کاهش خسارات جنگ نرم
- ۳۳ ایجاد سوء ظن دائمی نسبت به دشمن
- ۳۵ تقویت اعتماد به نفس مردم به داشته های فرهنگی و ملی خود
- ۳۶ تقویت مسئولیت پذیری نسبت به سرنوشت کشور
- ۳۶ آموزش عمومی تکنیکهای جنگ نرم به مردم
- ۳۷ آماده سازی پناهگاههای پدافند غیر عامل جنگ نرم
- ۳۸ پدافند غیر عامل جنگ هوشمند (Smart war)

الزامات قانونی پدافند غیرعامل

بند ۱۱ ماده ۱۲۱ قانون برنامه پنجساله چهارم توسعه کشور

رعایت اصول پدافند غیرعامل در طراحی و اجرای طرحهای حساس و مهم و یا در دست مطالعه و نیز تاسیسات زیربنایی و ساختمانهای حساس و شریانهای اصلی و حیاتی کشور و آموزش عمومی مردم توسط دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) این قانون به منظور پیشگیری و کاهش مخاطرات ناشی از سوانح طبیعی.

مقدمه ای بر پدافند غیرعامل

پدافند غیرعامل با مفهوم کلی دفاع در برابر تهاجم، بدون استفاده از سلاح و درگیر شدن مستقیم، سابقه ای طولانی در تاریخ بشری به قدمت خلقت انسان دارد. انجام اقدامات دفاع غیرعامل در ابعاد گوناگون در حال کنونی در جهت مقابله با تهاجمات دشمن (نظامی و غیرنظامی)، بلاهای طبیعی و غیرطبیعی و تقلیل خسارات ناشی از حملات نظامی دشمن چون: حملات هوایی، زمینی، دریایی و غیرنظامی چون: حملات سایبری، جنگ نرم و بلاهای طبیعی چون: طوفان، سیل، زلزله و... غیرطبیعی چون: سرقت و... موضوعی بنیادی است که وسعت و گستره آن، تمامی زیر ساخت های کلیدی، مراکز حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیرنظامی کشور چون پالایشگاهها، نیروگاه ها، بندار، فرودگاه ها، مجتمع های بزرگ صنعتی، مراکز بهداشتی و درمانی، قرارگاهها و مراکز عمده فرماندهی نظامی و هدایت و تصمیم گیریهای سیاسی، مراکز اصلی مخابراتی و ارتباطی، پل های استراتژیک، صنایع نظامی، پایگاه های هوایی، سایت های موشکی، مراکز و ایستگاه های رادیویی، تلویزیون، انبارهای عمده مواد غذایی و دارویی، مراکز جمعیتی و قرارگاه های تاکتیکی، مقرهای عمده آماری و پشتیبانی و... را در بر می گیرد.

تجارب حاصله از جنگ های گذشته از قبیل جنگ ۱۱ هفته ای سال ۱۹۹۹ ناتو علیه یوگسلاوی، جنگ سال ۲۰۰۳ آمریکا و انگلیس علیه عراق، جنگ ۳۳ روزه سال ۲۰۰۶ اسرائیل علیه لبنان و دیگر جنگ های نظامی و غیرنظامی موید این نظر است که کشور مهاجم جهت درهم شکستن اراده ملت و توان سیاسی، اقتصادی، نظامی و مدیریتی کشور مورد تهاجم با اتخاذ **استراتژی انهدام مرکز ثقل**، توجه خود را صرف بمباران و انهدام مراکز حیاتی، حساس و مهم می نماید. همچنین تجارب حاصله از بلاهای طبیعی به وجود آمده چون زلزله بم در سال ۱۳۸۲، سیل گلستان در سال ۱۳۸۰ و... در کشور عزیزمان ایران، موید این نظر است کشورهایی که مورد تهاجم بلاهای طبیعی قرار گرفته اند به علت عدم رعایت اصول پدافند غیرعامل دچار خسارت زیاد مالی و جانی و گاه بلندمدت قرار گرفته اند. امروزه کشورهایی که طعم خرابی و خسارات ناشی از جنگ، بلاهای طبیعی و... را چشیده اند، جهت حفظ

سرمایه های ملی و منابع حیاتی خود توجه خاص و ویژه ای به دفاع غیرعامل نموده و در راهبرد دفاع خود جایگاه والایی برای آن قایل هستند.

غیر از حوادث و بلایای طبیعی، موضوع تهدیدهای درونی و برونی توسط دشمن نیز، یکی از دغدغه های پدافند غیرعامل است. با توجه به حساسیت این موضوع برماست که با استفاده از رهنمودهای رهبر عزیزمان، ولی امر مسلمین و با شناخت ژرف و کامل از ابعاد مختلف پدافند غیرعامل و اتخاذ تمهیداتی برای آن، خود را به مرز آمادگی کامل برسانیم.

تعریف پدافند: پدافند در مفهوم کلی، دفع، خنثی کردن و یا کاهش تاثیرات اقدامات آفندی دشمن و ممانعت از دستیابی به اهداف خودی است. پدافند به دو بخش تقسیم می شود: (۱) پدافند عامل (۲) پدافند غیرعامل.

پدافند عامل (Active Defense): پدافند عامل عبارت از رویارویی و مقابله مستقیم با دشمن و به کارگیری جنگ افزارهای مناسب و موجود به منظور دفع حمله و خنثی کردن اقدامات آفندی دشمن می باشد.

پدافند غیرعامل (Passive Defense): به مجموعه اقداماتی اطلاق می گردد که مستلزم به کارگیری جنگ افزار نبوده و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تأسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده و یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد. **مجمع تشخیص مصلحت نظام** پدافند غیرعامل را این گونه تعریف می کند: مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقای پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود را پدافند غیرعامل می گویند.

سیاست های کلی پدافند غیرعامل بر اساس سیاست های کلی نظام ابلاغ شده توسط رهبر معظم انقلاب مقام معظم رهبری، فرماندهی کل قوا در ارتباط با ساماندهی و ایجاد یک هماهنگی و ضمانت اجرایی در تصمیمات در ارتباط با پدافند غیرعامل موارد زیر را تاکید فرموده اند:

- * تشکیل کمیته دائمی پدافند غیرعامل به منظور هماهنگ سازی، سیاست گذاری، کنترل، نظارت و تصویب طرح های پدافند غیرعامل پروژه های عمرانی کشور در ستاد کل نیروهای مسلح.
- * داشتن نگاه اجرایی و میدانی در موضوعات بر اساس اهمیت و کاربرد آنان در طرح.
- * تاکید بر شناسایی مراکز درجه یک و حیاتی کشور در طرح های پدافندی.
- * اولویت بندی اماکن و موضوعات بر اساس اهمیت و کاربرد آنان در طرح.
- * داشتن نگاه اجرایی و میدانی در موضوعات پدافند غیرعامل.
- * تاکید بر پیگیری کمیته دائمی و نظارت بر اجرای طرحهای پدافند غیرعامل دستگاه های اجرایی کشور.
- * به نتیجه رساندن طرح های پدافند غیرعامل در ارتباط با مسئولین اجرایی کشور.
- * تاکید بر داشتن طرح پدافند غیرعامل برای کلیه پروژه ها و تأسیسات کشور.
- * ایمن سازی سرمایه های اساسی (اقلام عمده دفاعی و حیاتی).

* استفاده از نعمت های خدادادی (عوارض طبیعی موجود و ...).

* در اولویت بالا قرار داشتن مسئله پدافند غیرعامل کشور.

* تاکید بر روحیه بسیجی در اجرای پروژه ها.

تاریخچه پدافند غیرعامل

شکل گیری تمدن های اولیه در جهان همواره با وقوع جنگ همراه بوده است، در طول تاریخ انسان ها از طریق پناه گرفتن در غارها، ساخت جوشن و سپر، ایجاد برج و بارو و قلاع محکم و مرتفع، حفر خندق برای حفظ جان و تامین امنیت گروهی با هدف پیشگیری از حملات غافلگیرانه دشمن اقدام نموده اند، دیوارهای دفاعی و خاکریزهای متعلق به آغاز سکونت انسان در ایران هنوز برجاست و شکل آنها به موازات پیشرفت سلاح های تهاجمی و تدافعی در هر دوره تاریخی تکامل یافته است. تفکر ساخت و احداث دیوارها و خطوط و دژهای دفاعی از قدیم الایام به عنوان یک اقدام دفاعی با هدف سد کردن و ایجاد مانع در مسیر تهاجم دشمن و ممانعت از مواجه شدن با حملات غافلگیرانه مورد توجه دولت های مختلف بوده و علیرغم تغییر و تکامل سلاح ها و روش های تهاجمی، کماکان با تغییر شکل و کاربری آنها متناسب با نوع تهدیدات به شکل های دیگری همانند تونل ها، پناهگاه های چندمنظوره، سازه های امن زیرزمینی، دیوارها و موانع دفاعی الکترونیکی در ملاحظات دفاعی کشورها مورد توجه خاص قرار دارند. از جمله مشهورترین دیوارها و دژهای دفاعی احداث شده در طول تاریخ بشری می توان دیوار چین (دیوار چین به طول ۲۴۱۵ کیلومتر در سال ۳۶۴ قبل از میلاد احداث گردیده است)، سد ذوالقرنین، دیوار گرگان (دیوار دفاعی گرگان بزرگ ترین دیوار دفاعی جهان، بعد از دیوار چین می باشد و همزمان با دیوار چین بنا شده است)، دیوار آتلانتیک (دیوار آتلانتیک، استحکامات ساحلی بود که توسط رایش سوم برای جلوگیری از تهاجم نیروهای متفقین در جنگ جهانی دوم احداث گردید)، دیوار آنتونین، دیوار اورلثان، دیوار صلح بلفاست، دیوار برلین، دیوار لیما، دیوار ماژینو (دیوار ماژینو در مرز فرانسه و آلمان در سال ۱۹۳۰ الی ۱۹۳۵ به طول ۴۰۰ مایل جهت جلوگیری از تهاجم آلمان به سرزمین فرانسه احداث گردید)، دیوار زیگفرد، دیوار مراکش، دیوار ویتنام، دیوار لندن، دیوار کرملین، دیوار بارلو، دیوار اورشلیم و ... را نام برد.

سرزمین گسترده ایران باستان که ایران کنونی بخشی از آن است، به علت موقعیت جغرافیایی که میان دو جلگه آباد بین النهرین و پنجاب سند قرار گرفته بود مانند پلی بود که طوایف مهاجم به طرف شرق یا غرب مجبور می شدند از آن عبور کنند زندگی در چنین وضعیت جغرافیایی و محیط ناامن، ایرانیان را وادار نمود تا همواره به منظور در امان ماندن از تجاوز متجاوزین، خانه های مسکونی خود را به شکل دژ کوچکی بسازند بنابراین به هر جای این سرزمین نگاه کنید، قلعه، برج، بارو، ارگ، کهندژ، دربند، خندق و دروازه و نظایر آن ها از ناامنی محیط زندگی و توجه و تدبیر آگاهانه ایرانیان به ملاحظات دفاعی حکایت دارد. ساخت بناهای گروهی حصاردار در ایران با طرح ها و نقشه های گوناگون از سه هزار سال پیش شناخته شده است، حصار سیلک در کاشان، قلعه حسنلو در ارومیه، تورنگ در گرگان، تپه حصار در دامغان، نوشیجان تپه بین همدان و ملایر، قلعه بلورآباد در شهرستان خوی و ... از

نمونه‌های آن می باشد. ساخت اسب چوبی تروا توسط اودیسیوس یکی از افراد زیرک و هوشمند یونانی در سال ۲۱۲ قبل از میلاد، پس از نومییدی سربازان از تسخیر (سیراکیوز) نیز یکی از اقدامات تاریخی دفاع غیرعامل می باشد به گونه ای که امروزه از اسب چوبی تروا به عنوان سمبل و نماد فریب یاد می شود. اعراب بادیه نشین مانند سایر اقوام چادر نشین با حصار و بناهای دائمی میانه‌ای نداشتند، وجود مبارک پیامبر اسلام (ص) به **مدیریت نظامی** مفهومی واقعی بخشید و از انواع روش ها و تاکتیک های جنگی و بهره گیری موثر از زمان، مکان و موقعیت مناسب در غزوات برای رویارویی با دشمن و شکست آن ها استفاده می کرد از جمله روش های مورد استفاده در جنگ های تهاجمی و تدافعی صدر اسلام بهره گیری از شیوه های دفاعی غیرعامل بود که به شکل های مختلف در غزوات و سرایا مورد توجه قرار می گرفت. پیامبر اکرم (ص) در نخستین نبردی که علیه دشمن در بدر انجام داد در پاسخ به پرسش حباب بن منذر در خصوص مشروعیت فریب دشمن در جنگ فرمودند (الحرب الخدعه)، جنگ یعنی خدعه و فریب. حضرت علی (ع) در مکان یابی صحیح و استفاده از زره و گماردن دیده بان جهت اعلام خبر، رهنمودهای ارزنده ای به شرح زیر دارند: آن گاه که در میدان جنگ رویاروی دشمن قرار گرفتید، قرارگاه شما باید در دامنه کوه ها، تپه ها و یا در کنار نهرها باشد تا پوشش و حفاظ شما گردد و شما را از دشمن نگرهبانی کند و باید جنگ را از یک سو و یا حداکثر از دو سو با دشمن داشته باشید و قسمت های دیگر تکیه بر موانع طبیعی داشته باشد تا دشمن قدرت نفوذ نداشته باشد. و اکملوا السلامه (زره خویش را کامل کنید) و در جای دیگر می فرماید زره پوشیده ها را در پیشاپیش لشکر قرار دهید و آن ها که کلاه خود ندارند در پشت سر قرار گیرند (نهج البلاغه خطبه ۱۲۴). مراقبان، نگاهبانان و خبرگیرانی در قلعه کوه ها قرار دهید و... بدانید آن ها که در پیشاپیش سپاه حرکت می کنند چشمان لشکرند. بهره برداری از استتار و اختفاء جهت مخفی و پنهان سازی گرچه به قدمت طول تاریخ بشری می باشد ولی اهمیت آن در طول جنگ جهانی اول به علت ورود هواپیماهای شناسایی و عکس برداری هوایی و افزایش تدریجی دقت تسلیحات آفندی، مورد توجه جدی قرار گرفت. تا سال (۱۹۰۰) اکثر ارتشهای دنیا از یونیفورم و لباس های نظامی رنگی استفاده می نمودند، برای مثال ارتش فرانسه در شروع جنگ جهانی اول از لباسهای رنگی (کت آبی و شلوار قرمز) استفاده می نمود که پس از پی بردن به اهمیت استتار و نقش ارزنده آن در کاهش آسیب پذیری ها و تلفات، لباس های نظامی به رنگ استتار خاکی و یا سبز، قهوه ای و یا ترکیبی از آنها درآمد و این موضوع به تدریج در سایر کشورهای دنیا رایج گردید.

واژه انگلیسی **استتار (Camouflage)** از لغت فرانسوی (Camoufler) به معنی آرایش نمودن اقتباس گردیده و در سال (۱۹۱۷) وارد زبان انگلیسی گردید. ارتش شوروی سابق برای هماهنگ نمودن برنامه های فریب و نیرنگ و اقدامات پدافند غیرعامل در برابر تهدیدات آمریکا، در سر فرماندهی کل ارتش شوروی، واحد ویژه ای را برای مدیریت و اجرای برنامه های دفاع غیرعامل به نام (ماسکیروفکا) تاسیس نمود و در طول سال های ۱۹۶۰ الی ۱۹۸۳ اقدامات عمده ای از قبیل آسیب ناپذیر نمودن منابع و مراکز حیاتی و حساس خود را در برابر تهاجمات احتمالی، احداث پناهگاه های عمیق زیرزمینی برای مردم و هیات حاکمه سیاسی، نگهداری قطعات یدکی و بحرانی در

پناهگاه های مستحکم زیرزمینی، احداث شیلترهای ضدبمب و ساخت ماکت های فریب تجهیزات و تسلیحات سازمانی، ایجاد مراکز فرماندهی و کنترل متحرک و طراحی ریل های متحرک جهت موشک های قاره پیمای (SS-۲۴X)، ارسال اطلاعات دروغین، عایق سازی و استفاده از رنگ ها و اقلام جاذب حرارتی و راداری و ... نمود. اگر اقدامات پدافند غیرعامل را در سیر تاریخی مورد مطالعه، اقدامات پیشگیرانه ملل مختلف با هدف حفظ جان، ادامه حیات و حفظ سرزمین، جلوگیری از غافلگیری و ارتقاء توان رزم محسوب نمایم، هنوز هم در آستانه قرن بیست و یکم که جهان آکنده از منازعات ژئوپلتیک بوده و نشانه ای از خاتمه ی قریب الوقوع درگیری های مسلحانه دیده نمی شود، انجام اقدامات پدافند غیرعامل توسط کشورهای مختلف استمرار داشته و جایگاه ویژه خود را در سیاست های دفاعی کشورها و ملل مختلف به عنوان یک نیاز حیاتی حفظ نموده است و با روش های مختلف ادامه یافته است.

پدافند غیرعامل در رژیم صهیونیستی

علاوه بر کشورهای ایالات متحده آمریکا، روسیه (شوروی سابق)، انگلستان و سوئیس، رژیم صهیونیستی به عنوان کشوری که از بدو تاسیس تاکنون به درجات مختلف درگیر جنگ و تهدیدات نظامی بوده است دارای یکی از جامع ترین قوانین دفاع غیرعامل در جهان است.

دولت رژیم صهیونیستی از هنگام تشکیل در سال ۱۹۴۸ میلادی در میان همسایگان عرب مسلمان همواره با مسایل ناامنی به ویژه در نواحی مرزی مواجه بوده است از این رو پدافند غیرعامل بخش مهمی از حفاظت این کشور بوده است.

قانون دفاع غیرعامل رژیم صهیونیستی یکی از جامع ترین قوانین دنیا است. یک سیستم عالی اعلام خطر حمله در آنجا وجود دارد که نمایانگر اهمیت زیاد هشدار و اعلام خطر در نظام پدافندی این کشور است. همچنین احداث پناهگاه با هدف مقابله با خطر در رژیم صهیونیستی اجباری است به طوری که ۸۰ درصد مردم را می توانند در برابر آثار حمله با سلاح های متعارف در خود پناه دهند.

در نظام پدافندی رژیم صهیونیستی برنامه ریزی برای تخلیه وجود ندارد. و فقط زمانی که خانه های مردم خراب شده باشد تخلیه صورت می گیرد، این امر حاکی از تاکید بر اصل "آمادگی همیشگی برای جنگ" است. در مبانی فکری رژیم صهیونیستی، حفاظت پناهگاهی و بازدارندگی در درجه اول اهمیت قرار دارند و با توجه به سیاست دولت نتانیا هو مبنی بر توزیع لباس های ضد حملات شیمیایی میان غیرنظامیان در دورانی که احتمال حمله مجدد عراق به رژیم صهیونیستی وجود داشت، مدیریت بحران نیز در دستور کار پدافند غیر عامل این کشور وجود دارد.

رژیم صهیونیستی همواره کشور کوچک و بدون عمق سرزمین می باشد که در محاصره کشورهای معارض عربی و مسلمان قرار گرفته که دایما در پی انهدام کامل آن هستند.

نگرش تمهیدات پدافندی آن به صورت های زیر می باشد:

الف- ملت مسلح

ب- دفاع استراتژیک، تهاجم عملیاتی و استراتژی زمین در برابر صلح

ج- سیاست آمادگی همیشگی برای جنگ

د- ایجاد شهرک‌های یهودی نشین به عنوان سپر امنیتی و پدافندی ویژه مناطق مرزی

پدافند غیرعامل در ایران (تا دوران دفاع مقدس)

تعلیمات مکتب اسلام، مسلمانان را از هر گونه جنگ‌افروزی بر حذر داشته است. ولی در مقابل اهمیت و وزن زیادی به دفاع از جان و مال و نوامیس و سرزمین‌های مسلمان داده است.

اصولا رشد فزاینده تفکر اسلامی آن هم به شیوه اسلام انقلابی منع تهدید جدی برای کلیه منابع قدرت جهانی محسوب می‌شود. از این رو همواره کشورهایایی که در پی نیل به چنین امری باشد پیوسته در معرض انواع تهدیدها و درگیری‌های نظامی قرار دارند. چنین مخاطراتی پس از وقایع ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی شکل رسمی و عینی به خود گرفته و اینک تحت عناوینی همچون انجام حملات پیشگیرانه، جنگ جهانی با تروریسم، تغییر رژیم سیاسی و مقابله با تکثیر سلاح‌های هسته‌ای با جدیت تمام دنبال می‌شود. در شرایطی که حتی تهدید به استفاده از "هر گونه سلاحی" مطرح شده و استفاده از انواع تسلیحات غیرمتعارف به بهانه دفاع از تمامیت ارضی بر علیه هر کشوری اعلام می‌شود. کسب آمادگی دفاعی در دویعد عامل و غیرعامل بسیار ضروری است.

پس از اعلام ایران به عنوان یکی از کشورهای "محورهای شرارت" از سوی ایالات متحده آمریکا، آمادگی دفاعی در کلیه عرصه‌ها ضرورت مضاعفی یافته است. از آنجا که دفاع در برابر هر گونه تهاجم احتمالی ایالات متحده کاملا متفاوت از دفاع در برابر هر گونه مهاجم احتمالی دیگری است. کامل‌ترین تمهیدات دفاعی مرکب از پدافند عامل و غیرعامل لازم است از بعد پدافندی راهبردهای دفاعی زیر در دوران دفاع مقدس به کار گرفته شده‌اند.

۱- آمادگی قبل از بحران و دشمن‌شناسی

۲- بسیج کلیه نیروها و منابع کشور در خدمت پدافند عامل

۳- عدم اتکا به سلاح‌های پیشرفته و روش‌های کلاسیک جنگ: در مقابل، بر استفاده از نیروی پیاده نظام در سطح وسیع و با ترکیبی از روش‌های جنگ کلاسیک و غیر کلاسیک تاکید گردید.

از بعد پدافند غیرعامل در دوران جنگ تحمیلی می‌توان اعلام خطر حملات هوایی و موشکی آن هم فقط در شهرهای بزرگ کشور و درخواست از مردم برای استقرار در نقاط امن را ذکر نمود. در طول سال‌های میانی و پایانی دوران دفاع مقدس شاید مهم‌ترین اصل پدافند غیرعامل ایران را بتوان اصل "مقابله به مثل" دانست که تاکید آن بر استدلال بازدارندگی است.

ولی تجربه نشان داد در شرایط توازن نسبی قوا، این اصل پدافندی نه تنها نتوانست کارساز باشد بلکه بر عکس، موجب تشدید تمایلات طرفین به توجیه حمله به غیرنظامیان گردید. به طوری که اجرای اصل "مقابله به مثل" در نهایت موجب پدیدار شدن آنچه که به "جنگ شهرها" شهرت یافت گردید.

در ماه‌های پایانی جنگ و همزمان با حملات موشکی دشمن به تهران در سطح معابر عمومی انواعی از پناهگاه‌های شنی و بتنی مورد استفاده قرار گرفت.

همچنین با توجه به تهدیداتی که از ناحیه استفاده احتمالی دشمن از سلاح‌های شیمیایی وجود داشت در تعدادی از شهرهای کشور مانورهایی به منظور آموزش عمومی پدافند غیرعامل در مواقع حملات شیمیایی برگزار گردید. از این رو به نظر می‌رسید در این دوران کشور ما فاقد راهبرد مشخصی در بعد پدافند غیرعامل در مناطق غیرنظامی بوده است و کلیه اقدامات انجام شده صرفاً بنا بر اقتضای زمان و به صورت مقطعی صورت می‌گرفته‌اند. این اقدامات نیز از دو اصل آموزش به منظور آمادگی در برابر وقوع بحران، و استقرار در پناهگاه‌های بسیار موقت و کم‌ظرفیت پیروی می‌نموده‌اند.

اصول پدافند غیرعامل

اصول دفاع غیرعامل، مجموعه اقدامات بنیادی و زیربنایی است که در صورت به کارگیری می‌توان به اهداف پدافند غیرعامل از قبیل، تقلیل خسارات و صدمات، کاهش قابلیت و توانایی سامانه‌های شناسایی و آشکارساز، هدف‌یابی و دقت هدف‌گیری تسلیحات آفندی دشمن و تحمیل هزینه بیشتر به وی نایل گردید. این اصول عبارتند از: مکان یابی، استتار و اختفاء، پوشش، فریب، پراکندگی، تفرقه و جابه‌جایی مقاوم سازی و استحکامات، اعلام خبر

مکان‌یابی (Selection Site) مکان‌یابی، انتخاب بهترین و مطلوب‌ترین نقطه و محل استقرار است به طوری که پنهان و مخفی نمودن نیروی انسانی، وسایل و تجهیزات و فعالیت‌ها را به بهترین وجه امکان‌پذیر سازد. بنابراین اگر مکان یابی به خوبی انجام شود، به کارگیری و استفاده از وسایل و ابزار مصنوعی جهت استتار و اختفا ضرورتی پیدا نمی‌کند و یا این ضرورت به حداقل ممکن تقلیل خواهد یافت. تجربه نشان داده است که مکان یابی صحیح و مطلوب می‌تواند مقدار بسیار زیادی از معضلات و مشکلات استتار و اختفا را حل و فصل نموده ضمن آنکه تهدیدات و آسیب‌پذیری‌های احتمالی را نیز کاهش و تقلیل می‌دهد.

استتار و اختفا (Camouflage and Concealment) فن و هنری است که با استفاده از وسایل طبیعی یا مصنوعی امکان کشف و شناسایی نیروها، تجهیزات و تأسیسات را از دیده بانی، تجسس و عکس برداری دشمن کاهش داده، مخفی نموده و حفاظت نماید. **استتار**، هم‌رنگ سازی با محیط و **اختفا**، استفاده صحیح از عوارض طبیعی و مصنوعی زمین می‌باشد به طوری که تشخیص هدف توسط دشمن به سختی انجام گرفته و یا با تأخیر انجام پذیرد.

پوشش (Cover) پوشش، پنهان سازی و حفاظت تأسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی در برابر دید و تیر دشمن می‌باشد.

فریب (Deception) کلیه اقدامات طراحی شده حيله‌گرانه ای است که موجب گمراهی و غفلت دشمن در نیل به اطلاعات و محاسبه و برآورد صحیح از توان کمی و کیفی طرف مقابل گردد. فریب نظامی (Military Deception) اقداماتی که به منظور گمراه ساختن فرماندهان تصمیم‌گیرنده دشمن انجام می‌شود تا دشمن از

توانایی ها، اهداف و عملیات نیروهای خودی آگاه نشود، در نتیجه به اقدام (یا عدم اقدام) خاصی مبادرت ورزد که به انجام مأموریت نیروهای خودی کمک خواهد نمود. فریب نظامی استراتژیک (Strategic Military Deception) فریب نظامی که توسط فرماندهان عالی نظامی و یا در حمایت و پشتیبانی از آنان طراحی و اجرا می گردد، این فریب به منظور تأثیر گذاردن بر عملیات، سیاست و خط مشی های نظامی دشمن صورت می گیرد. چنانچه اهداف فریبنده در یک طرح فریب بسیار گسترده که هدف آن سردرگمی دشمن در خصوص استراتژی اصلی و یا اهداف استراتژیک باشد، فریب استراتژیک به کار برده می شود.

پراکندگی (Dispersion) گسترش، باز و پخش نمودن و تمرکززدایی نیروها، تجهیزات، تأسیسات یا فعالیت های خودی، به منظور تقلیل آسیب پذیری آن ها در مقابل تهدیدات، به طوری که مجموعه ای از آن ها هدف واحدی را تشکیل ندهند.

تفرقه و جابه جایی (Separation): جداسازی و جابه جایی تجهیزات حساس و ارزشمند قابل حمل از یک نقطه به نقطه دیگر جهت کاهش شناسایی و آسیب پذیری این اهداف می باشد.

استحکامات (Fortification) ایجاد هرگونه حفاظ که در مقابل اصابت مستقیم بمب، راکت، موشک، گلوله، توپخانه، خمپاره و یا ترکش آن ها مقاومت نموده، مانع صدمه رسیدن به نفرات و یا تجهیزات گردد. **اعلام خبر (Warning Early)** آگاهی و هشدار به نیروهای خودی مبنی بر این که عملیات تعرضی دشمن نزدیک می باشد، این هشدار که برای آماده شدن است ممکن است چند دقیقه، چند ساعت، چند روز و یا زمانی طولانی تر از آغاز مخاصمات اعلام گردد. تجهیزات و وسائل اعلام خبر شامل رادار، دیده بانی بصری، آژیر، پیام ها و آگهی های هشدار دهنده از طریق وسایل مختلف از جمله رسانه های گروهی می باشد.

اهداف پدافند غیر عامل :

- ۱) کاهش قابلیت و توانایی سامانه های شناسایی، هدف یابی و دقت هدف گیری تسلیحات آفندی دشمن.
- ۲) تقلیل آسیب پذیری و کاهش خسارات و صدمات تأسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی مراکز حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیرنظامی کشور در برابر تهدیدات و حملات دشمن، و بلاهای غیر طبیعی.
- ۳) حفظ سرمایه های کلان ملی کشور.
- ۴) حفظ توان خودی جهت ادامه فعالیت ها و تداوم عملیات تولید و خدمات رسانی.
- ۵) سلب آزادی و ابتکار عمل از دشمن و ایجاد شرایط سخت و دشوار برای وی در صحنه عملیات.
- ۶) صرفه جویی در هزینه های تسلیحاتی و نیروی انسانی.
- ۷) افزایش آستانه مقاومت مردمی و قوای خودی در برابر تهاجمات دشمن و بلاهای غیر طبیعی.
- ۸) تحمیل هزینه بیشتر به دشمن از طریق وادار نمودن وی به تلف نمودن منابع محدود خود بر روی اهداف کاذب و فریبنده و سلب اصل صرفه جویی قوا از وی.
- ۹) بالا بردن توان دفاعی کشور.

- ۱۰) توزیع ثروت، جمعیت و سرمایه‌های ملی در کل فضای سرزمینی کشور از طریق اعمال سیاست تمرکززدایی، آمایش سرزمینی و پراکندگی زیرساخت‌های کلیدی و مراکز حیاتی، حساس و مهم تولیدی محصولات کلیدی (نیروگاهی، پالایشگاهی، صنعتی، نظامی، غذایی، آبرسانی، بهداشتی و ...)
- ۱۱) ایجاد آمادگی‌های لازم مقابله با دشمن در شرایط تهدیدات نامتقارن.
- ۱۲) حفظ تمامیت ارضی، امنیت ملی و استقلال کشور.

اهمیت پدافند غیرعامل:

- ۱) موجب زنده ماندن و حفظ بقای نیروی انسانی می‌گردد که با ارزشترین سرمایه و موجودیت ملی کشور می‌باشد.
- ۲) موجب صرفه جویی کلان اقتصادی و ارزی در حفظ تجهیزات و تسلیحات بسیارگران قیمت نظامی و.. می‌گردد.
- ۳) اقدامات پدافند غیرعامل، مراکز حیاتی و حساس اقتصادی، سیاسی، نظامی، ارتباطی و مراکز عمده علمی و فرهنگی و... را در برابر حملات دشمن حفظ و ادامه فعالیت در شرایط بحران و جنگ را ممکن می‌کند.
- ۴) اقدامات دفاع غیرعامل موجب تحمیل هزینه قابل توجه به دشمن می‌گردد.
- ۵) اقدامات دفاع غیرعامل سبب به وجود آمدن تأثیرات روحی و روانی مثبت در شهروندان و رزمندگان می‌گردد.
- ۶) اقدامات دفاع غیرعامل موجب حفظ نیروها برای ضربه زدن در زمان و مکان مناسب و گرفتن آزادی و ابتکار عمل از دشمن می‌گردد.
- ۷) در مقام مقایسه سه عنصر (تهاجم، دفاع عامل و غیرعامل) عنصر **دفاع غیرعامل** مخارج و هزینه‌های کمتری دارد و از نظر اخلاقی و بشر دوستی و سیاسی مفهوم صلح دوستانه و تنش‌زا دارد.
- ۸) اجتناب ناپذیر بودن بروز جنگ‌های آینده و لزوم آمادگی دفاعی.
- ۹) نیل به دفاع غیرعامل در مقایسه با دفاع عامل، ساده‌ترین و سهل‌الوصول‌تر و با سیاست خودکفایی و عدم وابستگی کشور هم‌جهت است.
- ۱۰) پیشگیری بهتر از درمان است. تصفیه آب در سرچشمه آسان‌تر از تصفیه در دریاست. متخصصین زلزله‌شناسی ژاپنی عقیده دارند: این زلزله نیست که موجب کشته شدن انسان‌های بی‌گناه و بروز خسارت می‌گردد بلکه سازه‌های ناامن می‌باشند که موجب بروز مرگ و خسارت می‌گردند.
- ۱۱) نظریه‌های استراتژیک و دکترین‌های نظامی، دال بر اهمیت و لزوم توجه به دفاع غیرعامل می‌باشد.
- ۱۲) اقدامات پدافند غیرعامل موجب کاهش آسیب‌پذیری و حفظ سرمایه‌های کلان موجود در یک کشور در شرایط وقوع جنگ یا بلاهای غیرطبیعی می‌گردد.

طبیعت و پدافند غیرعامل:

با نگرشی تحقیقی و دقیق به جهان شگفت انگیز طبیعت می‌توان گفت که انسان، دانش و هنر دفاع غیرعامل را از مخلوقات جهان هستی به خصوص جانداران دیگر آموخته و بدون شک این مخلوقات بوده‌اند که به اجداد ما راه ساختن ابزار دفاعی از قبیل سپر، زره، پناه بردن به غارها و ساختن دژها و استحکامات سنگری، استتار و اختفاء و

سایر موارد را آموخته‌اند. وسایل دفاعی غیرعامل نزد حیوانات به نحوی است که از پنج وسیله شناخته شده دفاعی که خداوند حکیم در اختیار جانوران قرار داده چهار وسیله آن، **وسایل دفاعی «غیرعامل»** و تنها یک وسیله آن «عامل» می‌باشد. پنج وسیله فوق الذکر عبارت است از: (۱) پنهان‌سازی و استتار (۲) خود را مرده جلوه دادن (۳) پوشش حفاظتی (۴) تحرک و فرار (۵) جنگ و مبارزه

حوزه های عملیاتی در پدافند غیرعامل :

حوزه های عملیاتی پدافند غیرعامل حوزه وسیعی از تمام نهادها، ارگان ها، سازمانها و... را در بر می گیرد که به اختصار اشاره می کنیم: ۱. نظامی ۲. بهداشت و سلامت عمومی ۳. رسانه و صدا و سیما ۴. مدیریت بحران ۵. فناوری اطلاعات ۶. ارتباطات و مخابرات ۷. آب و برق ۸. حمل و نقل و ...

حوزه های علمی در پدافند غیرعامل :

اقدامات دفاع غیرعامل حوزه وسیعی از علوم مختلف را در بر می گیرد به طوری که ساماندهی جامع آن نیازمند استفاده و بهره برداری مناسب از علوم گوناگون و متنوعی به شرح زیر بوده و باید در ایجاد ساختارهای سازمانی، طرح ریزی و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی، بسط و توسعه آموزشهای تخصصی و اقدامات اجرایی مورد توجه خاص قرار گیرد. ۱. مهندسی جغرافیا و رشته‌های مربوط به آن ۲. هواشناسی، تأثیرات عوامل جوئی در دید بصری و شناسایی سامانه‌های کشف هدف ۳. مهندسی شیمی، مواد، متالورژی، پلیمر، رنگ، پایروتکنیکها و ... ۴. دشمن و بلاهای طبیعی شناسی و شناخت تهدیدات آنها ۵. مهندسی کامپیوتر (سخت افزار، نرم افزار، شبکه و ...) ۶. مهندسی ساختمان (عمران و زیرگروه آن) ۷. مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک ۸. مهندسی مخابرات و ارتباطات و... اولویت اول پدافند غیرعامل، **ایجاد امنیت و حفظ منابع انسانی** است و مراکز ثقل کشور نیز بر حسب عمق آسیب و سطح تاثیرگذاری به سه دسته تقسیم می گردند.

مراکز حیاتی (Vital Centers): مراکزی هستند که در صورت انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات جدی و مخاطره‌آمیز در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی و یا دفاعی با سطح تأثیرگذاری سراسری در کشور گردد.

مراکز حساس (Critical Centers): مراکزی هستند که در صورت انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات قابل توجه در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی و یا دفاعی با سطح تأثیرگذاری منطقه‌ای در کشور گردد.

مراکز مهم (Important Centers): مراکزی هستند که در صورت انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز آسیب و صدمات محدود در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی و یا دفاعی با سطح تأثیرگذاری محلی در کشور گردد.

زلزله : پدافند غیرعامل در مقابل زلزله

آمادگی فردی: باید به کارهایی که به هنگام زلزله انجام خواهید داد کاملاً فکر کنید. ممکن است در منزل و یا در سالن اجتماعات، در حال تماشای تئاتر، در استادیوم، با دوستانان، در حال رانندگی و یا مشغول انجام سایر کارهای روزمره باشید. برنامه ریزی و آمادگی باعث میشود که شما بهنگام زلزله، فردی خونسرد و آرام ولی موثر باشید. باید مردم نزدیکترین مراکز امداد و نجات مانند کلینیکها، آتشنشانی و پلیس را بشناسند. در محط های اداری باید: یک کیف شامل ضروریترین وسایل را آماده کرده و در یک مکان امن و قابل دسترس قرار دهید تا بعد از زلزله مورد استفاده قرار دهید. مهمترین نیازها بعد از زلزله عبارتند از: تغذیه، بهداشت، عملیات نجات و کمک به دیگران که برای این عملیات نیاز به ادواتی داریم که جمع آوری آنها بعد از زلزله ممکن است غیر ممکن باشد. پس بهتر است آنها را قبل از وقوع زلزله آماده کنیم و در یک کیسه و در یک مکان امن قرار دهید. با این تجهیزات شما میتوانید خود و دیگران را بعد از زلزله تا رسیدن نیروهای امداد و نجات تا هفتاد و دو ساعت و یا بیشتر در خانه، محل کار و یا اتومبیل خود حفظ کنید. شما باید مایحتاج خود را بر اساس تشخیص خود در منزل، محل کار و در اتومبیل شخصیتان آماده نمایید.

وسایل ضروری

۱. جعبه کمکهای اولیه شامل باند و گاز، ابزار استریل، پماد سوختگی، آنتی بیوتیک، آسپرین، یک قیچی کوچک، قطره چشمی، و داروهای مورد نیاز که هر کدام از اعضای خانواده بطور معمول در آن استفاده می کنند.
۲. یک دفتر یادداشت، شامل شماره تلفن های ضروری مراکز امداد و نجات چراغ قوه و باتریهای تازه
۳. رادیوی ترازستوری با باتری های شارژ شده.
۴. یک کپسول کوچک آتش خاموش کن.
۵. دستکش ضخیم و کفش سبک.
۶. وسایل بهداشت فردی مانند حوله، صابون، مسواک، خمیر دندان، پودر شوینده، دستمال.
۷. انبردست و پیچ گوشتی، بیل و یک کلنگ کوچک.
۸. حداقل ۴ لیتر آب برای هر کدام از افراد در یک ظرف نشکن ذخیره کنید. ظرفها باید بصورت مرتب از نظر تازگی و سلامت کنترل شده و تعویض شوند.
۹. مواد غذایی، شامل برای سه روز بر اساس تعداد اعضای خانواده مانند غذاهای کنسروی، کمپوت، بیسکویت، آب نبات و غیره.

توصیه های ایمنی قبل از وقوع زلزله در ساختمانهای اداری

- ۱) در صورتی که ساختمان اداری شما بدون مقاومت لازم در مقابل زلزله های شدید میباشد با همکاری مشاوران و افراد خیره برای مقاوم سازی این ساختمانها اقدام نمایید.
- ۲) قطعات دکوراسیون در سقف اتاقها را مورد بررسی قرار دهید و در صورت نیاز آنها را تعمیر کنید.

- ۳) لامپهای مهتابی (فلورسنت) در سقف اتاقها باید در محل خود کاملاً محکم بسته شده و توسط دو سیم در دو انتها مهار شوند.
- ۴) چراغها باید بصورت کاملاً مطمئن به سقف متصل شوند.
- ۵) برای جلوگیری از افتادن کانالهای تهویه هوا، این قطعات باید در محل خود به طرز صحیحی مهار شوند.
- ۶) بلندگوها که در قسمتهای مختلف راهروها نصب شده اند، باید محکم بسته شوند تا تکانهای آنها به هنگام زلزله کاهش یابد. چرا که وجود آنها در ساختمان ضروری است. (برای ارسال پیامهای ضروری).
- ۷) محل قرار دادن سیستم های مخابراتی و ارتباطی باید بدقت بررسی شود و از ایمنی آنها اطمینان حاصل گردد.
- ۸) برقراری سیستم ارتباطی داخل ساختمان از طریق تلفنهای بیسیم و قابل حمل در هر قسمت عمل جمع آوری اطلاعات از افراد و وضعیت محل را به راحتی امکان پذیر میسازد.
- ۹) کپسولهای آتشنشانی به همراه راهنمای استفاده از آنها در فواصل معینی قرار دهید و کارمندان را از محل و نحوه استفاده از آنها آگاه سازید.
- ۱۰) مکانهای آسیب پذیر داخل ساختمان از قبیل آزمایشگاهها و کارگاهها را شناسایی کرده و آنها را ایمن نموده و اشیاء را در محل خود ثابت نمایید.
- ۱۱) در تمام طبقات و اتاقها لیست اسامی کارمندان را تهیه نمایید.
- ۱۲) نقشه ای از تمام مکانهای مهم، اتاقها، راهروها، راه پله ها و موقعیت انبارها تهیه نمایید.
- ۱۳) لیستی از تمام دارایی ها و وسایل قسمتهای مختلف برای برآورد خرابی های احتمالی پس از زلزله تهیه نمایید.
- ۱۴) لیستی از شماره تلفنهای ضروری شامل آتش نشانی، بیمارستانها و درمانگاهها تهیه نمایید.
- ۱۵) با همکاری کارمندان در بخشهای مختلف تجهیزات اداری حجمیم مانند کامپیوترها و دستگاههای کپی را با بستهای فلزی و یا کمربندهایی ببندید، چرا که احتمال جابجایی آنها بهنگام زلزله وجود دارد و ممکن است باعث انسداد دربها و راههای خروجی شوند.
- ۱۶) با همکاری کارمندان قفسه ها، فایلها و کتابخانه ها را بصورت مناسبی به دیوار متصل نمایید.
- ۱۷) اشیاء سنگین را در قفسه های بایگانی قرار ندهید چرا که احتمال سقوط آنها وجود دارد.
- ۱۸) از کارمندان بخواهید که میزهای کار خود را در کنار پنجره ها و یا زیر لامپها و اشیاء آویزان قرار ندهند.
- ۱۹) پارتیشن ها را در مکان خود با بست فلزی ببندید.
- ۲۰) مطمئن شوید که کارمندان درب فایلها را وقتی که استفاده نمیکنند، قفل کنند.
- ۲۱) با هم همکاری نمایید، اشیایی مانند آبگرم کن که احتمال اشتعال آنها وجود دارد را کنترل نمایید.
- ۲۲) بایگانی و انبار نقاطی هستند که بدلیل وجود اشیاء قابل اشتعال در آنها مستعد آتشسوزی بعد از زلزله شدید هستند.

۲۳) سعی نمایید مواد قابل اشتعال مانند روغن و گاز را از وسایلی مانند کاغذ، کیسه پلاستیکی و کارتن ها دور نگه دارید و اقدامات احتیاطی در مقابل آتشسوزی را در این مکانها انجام دهید و نیز تجهیزات اطفاء حریق در جنب آنها نصب نمایید. از آنجا که آزمایشگاه محل نگهداری مواد خطرناک و قابل اشتعال است، لازم است که توصیه های ایمنی را مانند بایگانیها و انبارها در آزمایشگاه هم در نظر بگیرید. همچنین حتما مواد آزمایشگاهی خطرناک و قابل اشتعال را در ظروف پلاستیکی و نشکن قرار دهید.

همه کارمندان باید

- ۱) طراحی راه های فرار در اداره خود را مطالعه کنند.
 - ۲) وقتی که وارد اتاقی میشوند باید تمام راه های فرار، محل کپسول آتش خاموش کن و همچنین جعبه کمک های اولیه را کاملاً بدانند.
 - ۳) وقتی از یک بخش به بخش دیگری منتقل میشوند باید پله ها و پله های اضطراری را بشناسند.
 - ۴) کارمندان باید وسایل شخصی و ضروری خود را به همراه یک جفت کفش در یک جعبه جداگانه، در داخل کمد خود قرار دهند تا به آسانی به آن دسترسی داشته باشند.
 - ۵) تمام شماره تلفنهای ضروری را روی یک کارت همواره در کیف پول خود داشته باشند.
 - ۶) زیر میز همیشه باید یک مکان مشخص (۱۸۰ سانتیمتر مربع) برای لحظه خطر وجود داشته باشد.
- نکات زیر بسیار مهم هستند:

- ۱) آموزشهای ضروری کمکهای اولیه با همکاری هلال احمر.
- ۲) تشویق کارمندان به شناخت دقیق کلیه مکانهای ساختمان، مخصوصاً مکانهای ناامن و راه های اضطراری.
- ۳) آموزش استفاده از آتش خاموش کن به کارمندان و نحوه خاموش کردن آتش با آنها.
- ۴) آگاه کردن کارمندان از محل تجهیزات آب، گاز، و الکتریسیته برای قطع جریان آنها در مواقع ضروری.

سیل: پدافند غیرعامل در مقابل سیل

پدیده ها و یا بلایای طبیعی همانند سیل همیشه در تاریخ وجود داشته و در هر دوره ای با وقوع آن مشکلاتی برای بشریت به وجود آورده اند و تقریباً اینگونه می توان گفت که بشر هیچگاه قادر به جلوگیری از وقوع این پدیده ها نبوده است. اگرچه با گذر زمان و پیشرفت علم از میزان خسارات مادی و جانی آن تا حدود زیادی کاسته شده است.

آشنایی با راه های مقابله با سیل: باران شدید، ذوب برفها، تغییر بستر رودخانه ها و تخریب سدها و آب بندها، از جمله عواملی هستند که ممکن است باعث بروز سیل گردند. چنانچه در مناطقی زندگی می کنید که در معرض خطر سیل هستند، رعایت موارد زیر را کمک کننده خواهید یافت. در مناطق شمالی کشورمان، در چند سال اخیر، به دلیل تخریب گسترده جنگلها، خطر بروز سالانه سیل افزایش چشمگیری یافته است. ساکنان این مناطق، لازم است به پیش بینی های سازمان هواشناسی کشور توجه لازم را مبذول دارند.

پیش از وقوع سیل (۱) به تعداد کافی آجر و گونی و به مقدار کافی شن و ماسه در اداره داشته باشید. (۲) اسناد، کاغذها و مدارک مهم خود را در کیسه‌های پلاستیکی و در مکانی امن نگهداری کنید. (۳) چنانچه ورودی‌های اداره یا پنجره‌ها در معرض خطر سیل هستند، لبه‌های آنها را با کیسه‌های شن و ماسه بپوشانید. نکته مهم: رایانه‌ها، فرشها و اشیایی گرانبه‌تر را به طبقات بالاتر و یا سطوح مرتفع منتقل نمایید.

پس از شروع سیل در صورت امکان، در منزل یا اداره بمانید: چنانچه در ساختمان قابل اعتمادی زندگی می‌کنید، در آن بمانید، اگر می‌توانید، به طبقات فوقانی بروید، به اندازه کافی غذا، آب، لوازم ضروری همراه داشته باشید. اشیاء گرانبها و اسناد مهم را با خود بردارید. چنانچه وقوع سیل را پیش‌بینی نکرده بودید یا سرعت بالا آمدن آب بسیار زیاد است، به گونه‌ای که فرصت جمع‌آوری و حمل اشیاء گرانبها را ندارید، آنها را به سطوح بالاتر منزل مثل طاقچه‌ها منتقل کنید. به یاد داشته باشید که سیل، می‌تواند زیرسازی ساختمانها را تضعیف کند و ساختمانهای تضعیف شده را ویران نماید. همواره از سلامت کامل ساختمان منزل و اداره خود اطمینان حاصل کنید. به سطح آب در محیط اطراف خود توجه داشته باشید تا بتوانید تخمینی از بالا آمدن سطح آب و میزان پیشرفت سیل داشته باشید. تا زمانی که از سلامت منابع آب یا آب لوله کشی اطمینان حاصل نکرده‌اید، از آبی که ذخیره کرده‌اید استفاده نمایید. در صورتی که می‌خواهید منزل یا اداره را ترک نمایید: به میزان کافی آب، مواد خاکی و وسایل ضروری به همراه خود داشته باشید. پوشاک کافی به همراه داشته باشید. گاه ممکن است تا چند روز، مجبور باشید در محیط باز باقی بمانید.

چگونه کمک بخواهید؟: در صورتی که پیش‌بینی می‌کنید سطح آب، بیش از حد بالا بیاید و زندگی شما را به مخاطره بیندازد، به فکر روشی جهت کمک خواستن باشید. از سطوح بلند مثل طبقات فوقانی، لبه پشت بام و حتی لبه پنجره‌ها استفاده کنید و با تکان دادن پارچه و اشیاء براق و رنگهای مشخص و حتی فریاد زدن کمک بخواهید. چنانچه طوفان شدید وجود دارد یا احتمال تخریب سقف می‌دهید، از رفتن به قسمت‌های میانی پشت‌بام خودداری کنید. همچنین اگر سقف پشت بام شما شیبدار است، حتی‌المقدور از رفتن پشت بام اجتناب کنید. چنانچه بیرون هستید در هنگام عبور از میان آب، بسیار مراقب باشید. تنها ارتفاع ۱۵ سانتی‌متر آب با جریان شدید کافی است تا تعادل شما را بهم بزند. در صورت امکان، از یک تکه چوب جهت تخمین مسیر پیرامون خود و سطح زیر آب استفاده نمایید. از تردد در نزدیک سدها و آب‌بندها پرهیز کنید. تماس خود را با آب باقیمانده از سیل به حداقل برسانید چرا که احتمال آلودگی شدید آن، قابل توجه است.

طوفان: پدافند غیرعامل در مقابل طوفان

طوفان عبارت است از آشفته‌گی جوی با اختلال در فشار موجود با گسترده‌گی طوفان‌های تورنادو (عرض ۱ کیلومتر) تا گردبادهای حجیم (عرض ۲ تا ۳ هزار کیلومتر) را گویند. گاه بر اثر حرکت شدید باد که در جریان دو جبهه هوای سرد و گرم تولید می‌شود به قدری شدت آن زیاد است که به صورت امواج هوایی سریع به حرکت در می‌آید و در مسیر خود باعث قطع درختان، خرابی ساختمانها و شکستن شیشه‌ها می‌شود و مناطق وسیعی را در

هم می‌کوبد. سرعت حرکت طوفان گاه به صدها کیلومتر در ساعت می‌رسد. طوفان‌ها، که در نقاط مختلف دنیا به صورت گردباد، بادهای دریایی و یا تند باد دیده می‌شوند، ممکن است گردبادی با سرعت چرخش ۱۰۰ تا ۴۰۰ کیلومتر در ساعت و سرعت جابجایی ۵۰ تا ۷۰ کیلومتر در ساعت ایجاد کنند. طوفان‌ها اغلب با باران‌های شدید و سیل همراه‌اند. گردبادهای دریایی که از اقیانوس‌های مناطق حاره منشأ می‌گیرند قدرت تخریبی زیادی دارند. این گردبادها در اوایل تابستان و اواخر پاییز بیشتر دیده می‌شوند و معمولاً بین ۷ تا ۱۵ درجه عرض شمالی یا جنوبی در دو طرف خط استوا رخ می‌دهند. در این مناطق به طور متوسط سالانه ۴۰ گردباد دریایی بزرگ ثبت می‌شود. اعلام آگاهی قبل از وقوع طوفان، میزان مرگ و میر و ناتوانی را محدود نموده و مجروحین دارای جراحات سطحی و بی‌اهمیت خواهند بود.

انواع طوفان

الف) طوفان شن: عبارت است از صعود پر قدرت شن و ذرات گرد و غبار در اثر بادهای سخت و طوفانی که به سمت ارتفاعات به حرکت درمی‌آید.

ب) طوفان‌های رعد آسا: عبارت است از ابرهای کومولوس حجیمی که در آنها مراکز بارالکتریکی گسترش یافته است.

ج) طوفان شدید: عبارت است از طوفان‌های مخرب و متمرکز که در سطح زمین ایجاد می‌شوند علامت مشخص کننده این نوع طوفان ابرهای متراکم و پراکنده لوله‌ای شکل است که تا سطح زمین گسترش یافته و در مسیر خود مخرب‌ترین اثرات را ایجاد می‌کند.

د) طوفان‌های استوایی: این گونه از طوفان‌ها در دریاهای آزاد ایجاد شده و از ویژگی‌های آن خسارات ناشی از بادهای شدید، ریزش شدید باران، امواج طوفانی دریا، امواج ساحلی شدید، سیل دریایی، سیل رودخانه‌ای، رعد و برق و طوفان‌های رعد آسا است.

و) امواج طوفانی: بالا آمدن ناگهانی آب دریا در اثر وزش بادهای شدید و فشار کم اتمسفر، منجر به ایجاد امواج طوفانی می‌گردد. این امواج گاه با اسامی دریای طوفانی، امواج طوفانی با امواج ناشی از جزر و مد شناخته می‌شوند.

قبل از وقوع طوفان چه باید کرد؟

- ۱- در مناطقی که توفان موسمی و مسبوق به سابقه است باید زمان خاص آن را، با توجه به اطلاعات قبلی، پیش‌بینی کرد.
- ۲- از مقاوم بودن محل سکونت خود در برابر توفان مطمئن شوید. در مناطقی مانند حاشیه‌های کویر و مناطق بادگیر، تمام ساختمان‌ها باید گنبدی شکل ساخته شوند.
- ۳- خطر شن روان در مناطق شنی و کویری از حوادث زیانبار است که با کاشتن و پرورش گیاهان خاص منطقه می‌توان آن را مهار کرد.
- ۴- ذخیره آب و غذا (ترجیحاً به صورت کنسرو) به اندازه مصرف سه روز آماده کنید و در کیف نجات قرار دهید. در صورتی که غذا به صورت کنسرو نباشد باید هر دو هفته یک بار تجدید شوند.
- ۵- پناهگاه مناسبی انتخاب کنید. زیرزمین منازل،

زیر پله ها و یا وسایل سنگین و پابرجا، که دور از دیوارهای خارجی و پنجره ها قرار دارند، مکان های خوبی برای پناه گرفتن از توفان هستند. ۶- اگر قصد تعمیر و اصلاح خانه خود را دارید باید به مستحکم کردن یک اتاق داخلی در مقابل بادهای توفانی توجه کنید. ۷- درختان خشک شده و شاخه های پوسیده آنها را قطع کنید تا خطر افتادن تنه درختان بر روی خانه کاهش یابد. ۸- با هم قرار ملاقات بگذارید تا بعد از توفان مطمئن شوید هیچ کس گم نشده است یا نیاز به کمک ندارد. ۹- همواره بنزین در باک اتومبیل خود داشته باشید. ۱۰- احتیاط های لازم برای پیشگیری از خطر وقوع حریق را به عمل آورید و به هیچ وجه در منزل مواد آتش زا نگهداری نکنید. ۱۱- خانه، خانواده و اموالتان را در برابر توفان بیمه نمایید.

در صورت بروز طوفان ۱. برای اطلاع از وضعیت و گرفتن دستورات لازم به رادیو، تلویزیون و یا اعلام بلندگوهای عمومی گوش فرادهید. ۲. پنجره های خانه را با تخته پوشانید (بر روی پنجره های بزرگ و پهن به منظور پیشگیری از خرد شدن، نوار چسب های مناسب بچسبانید). ۳. لوازم و ابزاری را که بیرون هستند به داخل بیاورید. ۴. غذا و آب ذخیره کنید، رادیو و چراغ قوه همراه داشته باشید. ۵. جریان برق، آب و گاز را قطع کنید (امکان شروع هر گونه حریق را از بین ببرید). ۶. در منزل بمانید و به پنجره و درها نزدیک نشوید (به محکم ترین قسمت خانه پناه ببرید) ۷. تماشای طوفان سهل انگاری است، وقتی که امواج طوفان درست بالای سر شماست مرحله آرامش است بزودی باد شدید از سمت دیگر بر خواهد خواست. ۸. بعد از طوفان به خارج از منزل نروید (به آرامش پس از وقوع طوفان اعتماد نکنید، این آرامش بیش از چند دقیقه طول نخواهد کشید، در داخل منزل و پناهگاه باقی بمانید زیرا طوفان شدید از جهت مخالف باز خواهد گشت). ۹. جز در مواقع ضروری رانندگی نکنید. ۱۰. اگر فرصت ندارید به پناهگاه بروید در نزدیکترین نهر یا جوی آب دراز بکشید و سر خود را با دست پوشانید. ۱۱. به دلیل نامنظم بودن طوفان های استوایی، اغلب اوقات پیش بینی محل و زمان دقق وقوع طوفان غیرممکن است. ۱۲. چنانچه دستور ترک محل صادر شود، باید فوراً به آن عمل نمایید. ۱۳. از ساحل و سایر مناطقی که احتمالاً در معرض خطر جزر و مد است دور شوید، طوفان ممکن است موجب جاری شدن سیل گردد پس، از جاده هایی استفاده کنید که از رودخانه ها دور باشند. ۱۴. درجه برودت یخچال را افزایش دهید تا در صورت قطع برق، مواد غذایی برای مدت طولانی تری قابل نگهداری باشند. ۱۵. اثاثیه خارج از منزل را به داخل منزل بیاورید (سطل زباله - آنتن و ...). ۱۶. از تلفن فقط در موارد ضرورت استفاده نمایید. ۱۷. بعد از بروز طوفان از مناطق خطر و آسیب دیده دوری نمایید. ۱۸. اگر احساس می کنید که به سقف خانه فشار می آید و در حال خراب شدن است پنجره ای را باز کنید.

رعایت نکات ایمنی هنگام وقوع طوفان ۱- جریان برق، آب و گاز را با رعایت اصول ایمنی قطع کنید. ۲- فوراً دستگاه های گازسوز یا نفت سوز را خاموش کنید. ۳- اگر وقت کافی دارید پنجره های منزل خود را با تخته های محکم ببندید؛ می توانید برای تقویت پنجره ها از نوار چسب استفاده کنید. ۴- برای حفاظت درهای بیرونی از بست های قوی استفاده کنید. ۵- از در و پنجره دور شوید تا از خطر پرتاب شیشه شکسته در امان بمانید. مراقب

درختان و تیرهای برقی که آسیب دیده و یا احتمال سقوط دارند باشید. ۶- هر چیزی را که ممکن است در داخل و خارج خانه به اطراف پرت یا شکسته شود در جای خود محکم کنید. ۷- اگر مقامات مسئول به شما توصیه کرده اند که محل مسکونی تان را تخلیه کنید این کار را فوراً انجام دهید. ۸- اگر در خارج از منزل گرفتار توفان شدید، فوراً به پناهگاه بروید. به عنوان آخرین چاره در یک گودال، حفره یا مجرای آب بخوابید. اگر قصد تعمیر و اصلاح خانه خود را دارید باید به مستحکم کردن یک اتاق داخلی در مقابل بادهای توفانی توجه کنید. ۹- اگر هنگام وقوع توفان داخل اتومبیل هستید در سمت راست جاده و در محل مطمئن توقف نمایید و موتور خود را خاموش کنید. جهت وسیله نقلیه را در مسیر باد قرار دهید. سپس پنجره اتومبیل را کمی پایین بیاورید تا تعادل فشار در اتومبیل برقرار شود. ۱۰- اگر امکان خارج شدن از اتومبیل و پناه بردن به نقطه امن وجود دارد این کار را انجام دهید. ۱۱- چون بعد از توفان های شدید خطر سیل و طغیان آب های جاری و راکد وجود دارد اصولی را که در مورد سیل گفته شد حتماً رعایت کنید. ۱۲- به یاد داشته باشید اگر آرامش خود را حفظ کنید در موارد اضطراری بهتر عمل خواهید کرد. ۱۳- سواحل و ساختمان های بلند را ترک کنید زیرا این مکان ها خطرناک هستند. در ساختمان های کم ارتفاع یا زیرزمین ها و پناهگاه ها پناه بگیرید.

در هنگام وقوع توفان یا اعلام وقوع توفان ۱. وقتی که در ناحیه شما توفان های توأم با رعد و برق وجود دارد، برای دستیابی به آخرین اطلاعات اضطراری که از سوی مقامات مسئول محلی اعلام می شود، رادیو و یا تلویزیون خود را روشن نمایید. گوش به زنگ شنیدن (جدیدترین) اطلاعیه های منتشره در مورد احتمال وقوع گردباد، یا اعلام وقوع گردباد باشید. ۲. سیستم هشدار در مورد گردباد که در محله یا منطقه شما موجود می باشد را بشناسید. اکثر نواحی مستعد گردباد به یک سیستم آژیر مجهز می باشند. فرق بین نوع آژیر در هنگام احتمال وقوع گردباد با اعلام وقوع گردباد را بشناسید. ۳. وضعیت احتمال وقوع گردباد وقتی اعلام می شود که شرایط آب و هوایی مستعد ایجاد گردباد باشد، برای مثال در طی یک توفان شدید توأم با رعد برق. ۴. مواظب وضع هوا باشید و آماده باشید که در صورت بدتر شدن اوضاع فوراً پناه بگیرید. وضعیت اعلام وقوع گردباد وقتی اعلام می شود که قیف گردباد مشاهده شود یا توسط رادار مشخص گردد. فوراً باید پناه بگیرید. ۵. از آنجایی که گردبادها اغلب با توفان های تندی همراه می باشند، هر گاه که احتمال وقوع یک توفان توأم با تندر برود یا این توفان به وقوع بپیوندد، باید به تغییرات اوضاع هوا، به طور جدید توجه نماییم. وضعیت احتمال وقوع توفان تندی شدید به این معنی است که امکان وقوع توفان تندی شدید در ناحیه شما وجود دارد. ۶. باتری های تازه (نو) و یک رادیو یا تلویزیون که با باتری نیز کار می نماید، در دسترس قرار دهید. اغلب در طی توفان های تندی - درست زمانی که اطلاعات در مورد اعلام وضعیت هوا بیش از همیشه مورد نیاز است - جریان برق قطع می شود. ۷. برخی گردبادها به سرعت، بدون زمانی برای هشدار اعلام وقوعشان و گاهی بدون همراهی توفان توأم با تندر، ظاهر می شوند. زمانی که مواظب گردبادهایی که سریع پدیدار می شوند هستید، باید بدانید که نمی توانید مطمئن باشید که قیف گردباد را حتماً خواهید دید چون امکان دارد ابرها با بارش باران مانع دید شوند.

رعایت نکات ایمنی بعد از وقوع طوفان ۱- برای کسب اطلاعات و دستورالعمل ها به رادیو گوش دهید و از دستورهای آن پیروی کنید. ۲- کمک های اولیه را به افراد آسیب دیده یا گرفتار برسانید و در صورت نیاز از دیگران کمک بخواهید. پارگی نسوج، فرو رفتن جسم خارجی در بدن، سوختگی، گزش حشرات، ناراحتی های گوارشی پس از وقوع طوفان شایع است که در مناطق طوفان خیز بایستی آمادگی لازم برای کمک به مصدومینی که دچار این نوع صدمات و ناراحتی ها هستند پیش بینی شود. ۳- از منطقه خسارت دیده دور شوید مگر آن که از شما درخواست کمک شود یا این که بتوانید کمک کنید. ۴- از سیم های آویزان برق دور شوید و این موارد را به مقامات مسئول اطلاع دهید. ۵- منابع اصلی آب و شبکه های تخریب شده فاضلاب را به مقامات مسئول گزارش دهید. ۶- به توصیه های مأموران امداد توجه کنید.

آتش سوزی: پدافند غیرعامل در مقابل آتش سوزی

چکار کنیم که در محیط اداری آتش سوزی پیش نیاید؟ آتش سوزی یکی از مواردی است که هر روزه در گوشه و کنار شهرها اتفاق می افتد. آتش، زمان و مکان نمی شناسد و مهم نیست که شما چقدر برای آن آمادگی دارید. او هر وقت که بتواند حضور می یابد و این شماست که باید از این مهمان ناخوانده پذیرایی کنید. حال فکر می کنید آمادگی مقابله با آن را دارید؟ مهمانی ناخواسته و مخرب. چند اقدام احتیاطی ساده می تواند خطر آتش سوزی را در خانه و اداره کاهش دهد. در بدترین حالت و هنگام رخ دادن آتش سوزی، یک طرح فرار کاملاً تمرین شده می تواند به پیشگیری از آسیب ها و مرگ کمک کند. برای جلوگیری از آتش سوزی راه های زیادی را شنیده یا آموخته ایم. اما ممکن است در میان آموخته های ما بسیاری از موارد از قلم افتاده باشند.

پس توصیه های ما را جدی بگیرید: (۱) اگر بچه دار هستید، یک کمد مخصوص برای اجناس خطرناک و قابل احتراق خود در نظر بگیرید که قفل مطمئنی داشته باشد و هر چند وقت یک بار برای مطمئن شدن از گرم نشدن کمد به آن سر بزنید. (۲) هیچوقت به رابط های لوازم برقی چندین دو شاخه وصل نکنید و مراقب پریدن فیوز منزل و اداره تان باشید. (۳) سیم های لوازم برقی خود را از زیر فرش ها و موکت ها رد نکنید، زیرا سیم ها به راحتی پاره می شوند و ممکن است باعث آتش سوزی شوند. (۴) برای وصل کردن سیم ها به دیوار از چسب استفاده کنید، زیرا اجناسی همچون سوزن های ته گرد می توانند باعث پارگی سیم ها شده و خطر آفرین باشند. (۵) سیم های فرسوده را قبل از ایجاد آتش سوزی تعویض کنید. (۶) مواد قابل احتراق را از نزدیک محل های گرم همچون اجاق گاز، آبگرم کن و... دور کنید. (۷) اجناس برقی که به طور غیر عادی داغ شده اند را هر چه سریع تر از برق بکشید و به یک برقکار نشان دهید. (۸) لامپ های پر نور قوی که گرمای زیاد تولید می کنند را استفاده نکنید، زیرا داغی زیاد آنها باعث آتش سوزی می شوند، خصوصاً اگر سقف منزل یا اداره تان چوبی است. (۹) حتماً قبل خروج از منزل یا اداره تان، آتش های روشن سیگار یا شومینه را خاموش کنید. (۱۰) لوازم برقی موجود در حمام را هنگام خروج از منزل، از برق بکشید. (۱۱) برای آمادگی از اتفاقات احتمالی یک سطل تهیه کنید و در آن کمی ماسه و شن بریزید و کمی جوش شیرین استفاده کنید که سریعاً بتوانید آتش احتمالی را خاموش کنید. این سطل را

در چند جای منزل و اداره داشته باشید. ۱۲) اگر در برج های مسکونی زندگی و اداری کار می کنید به یاد داشته باشید که هنگام آتش سوزی از پله اضطراری استفاده کنید و سوار آسانسور نشوید. ۱۳) در خانه شناساگرهای دود را نصب و آنها را به طور مکرر آزمایش کنید. ۱۴) باتری های این دستگاه ها را هر شش ماه یک بار تعویض کنید. ۱۵) دست کم هر ده سال یک بار از یک متخصص برق بخواهید سیستم سیم کشی ساختمان منزل و اداره را واریسی کند. ۱۶) چند کپسول آتش نشانی را در نقاط مختلف خانه و اداره نگهدارید و مطمئن شوید که طرز استفاده از آنها را می دانید. ۱۷) طرح فرار از خانه و اداره را در هنگام آتش سوزی تمرین کنید. با وجود همه این موارد ممکن است این اتفاق ناگوار برایتان به وقوع بپیوندد.

هنگام آتش سوزی چه کنیم؟ ۱) به محض شنیدن بوی آتش، خانواده خود را از منزل و همکاران خود را از اداره خارج کنید و سریعاً همسایه ها را مطلع کرده و به آتش نشانی تلفن بزنید. ۲) اگر منزل و ادارهتان آتش گرفته است، به هیچ وجه به داخل خانه برنگردید. ۳) برای خاموش کردن آتش مواد نفتی یا وسایل الکتریکی، از آب استفاده نکنید. با گذاشتن یک در پوش آن را خاموش کنید. ۴) هنگام وقوع آتش اگر نمی توانید به کپسول آتش نشانی دسترسی پیدا کنید، فوراً از منزل خارج شوید. ۵) در صورت آتش گرفتن کاغذ یا لباس از رسیدن هوا به آن جلوگیری کنید یا روی آن آب بریزید. ۶) حتی اگر وسایل کوچکی همچون ماهیتابه شما آتش گرفته است، مراقب باشید. چون آتش های کوچک سریعاً به تمام نقاط سرایت می کنند. ۷) اگر لباس کسی آتش گرفته است با انداختن یک پتوی سنگین یا ریختن آب آن را خاموش نمایید. با امید دور بودن آتش از شما، لطفاً نکات بالا را جدی بگیرید.

سرقت: پدافند غیرعامل در مقابل سرقت

تا به حال دقت کرده اید که وقتی قصد مسافرت دارید و خانه شما مدتی خالی می ماند، شما قبل از ترک منزل چه اقداماتی انجام می دهید؟ احتمالاً اول از همه اتو را از برق می کشید. سپس شیر گاز را می بندید و بعد از آن هم به درب خانه چند عدد قفل می زنید تا کسی نتواند وارد خانه شود، حتی به چند نفر از همسایه ها هم می سپارید تا مراقب خانه شما باشند. گاهی اوقات هم چراغی را روشن می گذارید تا هنگام شب، خانه کاملاً تاریک و خاموش نباشد. دیگر چه کارهایی انجام می دهید؟ ماشین را می برید تعمیرگاه تا بازدیدش کنند که مناسب جاده هست یا نه. حتی لاستیک زاپاس را هم چک می کنید تا ببینید قابل استفاده هست یا کم باد شده. شما این اقدامات را انجام می دهید تا از بروز حادثه جلوگیری کنید. یعنی احتمال وقوع حادثه را کم کنید و اینکه اگر حادثه ای پیش آمد خسارت آن را کاهش بدهید، به این اعمال پدافند غیرعامل در مقابل سرقت می گویند. سرقت یکی از جرایم مهم جوامع و عملی است که تقریباً در تمامی کشورها دیده می شود. این جرم در گذشته های دور نیز وجود داشته و به اشکال مختلف صورت می گرفته است. سرقت در زمان های متفاوت و در جوامع مختلف تغییر نموده است؛ اما موضوعی که از ابتدای پیدایش سرقت تاکنون ثابت مانده، زشتی و مذموم بودن ماهیت آن است که همواره با مرتکب این جرم برخورد و مقابله شده است.

روش جلوگیری از سرقت مکانهای اداری

راه‌های پیشگیری از مکانهای اداری عبارت است از: (۱) مقابل کلیه پنجره‌های قابل دسترس، نقاط نفوذ پذیر، نورگیرها و روی دیوارها حفاظ مقاوم و مطمئن نصب کنید. (۲) درب راهرو و پشت بام را با حفاظ نرده‌ای ایمن کنید. (۳) نسبت به تعویض قفل‌هایی که کلید یدکی آنها گم شده یا برای مدتی در اختیار دیگران بوده اقدام کنید. (۴) در صورت خروج از اداره تنها به بستن درب خروجی اکتفا نکرده و کلیه درب‌های داخل اداره (راهرو، اتاق‌ها و آشپزخانه) را قفل کنید. (۵) در صورت تغییر مکان حتما قفل‌های در اصلی مکان جدید را تعویض کنید. (۶) از ورود افراد ناشناس تحت عنوان فالگیر، رمال و متکدی به داخل اداره جلوگیری کنید. (۷) کلید اداره خود را در دسترس افراد غیر مطمئن قرار ندهید. (۸) اگر افرادی به عنوان ماموران سازمانهای مختلف به اداره مراجعه می‌کنند، قبل از شناسایی کامل و رویت کارت و مدارک شناسایی از ورود آنان اکیداً جلوگیری کرده و در صورت هر گونه ابهامات با پلیس ۱۱۰ تماس بگیرید. (۹) در صورتی که محوطه بیرونی اداره شما فاقد روشنایی کامل است با نصب لامپ بر سر درب اداره، روشنایی محل را تامین کنید. (۱۰) از قرار دادن نردبان و چارپایه و نظایر آنها در کنار دیوارها خودداری نمایید. (۱۱) اداره خود را به دزدگیر و تجهیزات ایمنی مجهز کنید. (۱۲) درب مجتمع‌های اداری در ورودی حتما باید کنترل شود. (۱۳) همیشه درب پشت بام را به قفل آویز مطمئن مجهز کنید. (۱۴) شماره و مشخصات لوازم اداره خود از قبیل لوازم صوتی و تصویری، فرش، رایانه، فکس و ... دقیق یادداشت کنید و در صورت امکان از آنها عکس تهیه کنید تا در صورت وقوع سرقت، شناسایی و دستیابی مجدد به آنها امکان پذیر باشد. (۱۵) برای مواقع اضطراری شماره تلفن‌های مرکز نیروی انتظامی منطقه و کلاتری محل سکونت خود را در اختیار داشته باشید تا هنگام لزوم بتوانید سریعاً با این مرکز تماس بگیرید.

آشنایی با کلیات بیوتروریسم:

بیوتروریسم، عبارتست از سوء استفاده از عوامل میکربی یا فراورده‌های آنها یا به عبارت جامع‌تر، استفاده از عوامل بیولوژیک، به منظور ارباب یا هلاکت انسانها و نابودی دامها یا گیاهان. هرچند افکار و بعضاً اعمال بیوتروریستی، در سطح محدودی از دیرباز سابقه داشته است ولی اخیراً در سطح وسیعی در محافل پزشکی و بهداشت، مطرح گردیده، بیش از بیست جنگ افزار بیولوژیک را شناسائی و براساس میزان کارائی آنها، طبقه بندی نموده اند و جدیت موضوع در حدی است که برخی از کشورها به تولید این سلاح‌ها پرداخته و بعضی دیگر، پرسنل ارتش خود را علیه برخی از عوامل میکربی بیوتروریسم، واکسینه کرده و جهت ارتقاء آگاهیهای عمومی و مخصوصاً افراد در معرض خطر، قدمهای موثری برداشته‌اند. استفاده از سلاح‌های شیمیایی در محیط جنگ رایج است و کمتر در محیط‌های تاسیساتی کاربرد دارد. براساس معاهدات بین‌المللی تهیه، تولید، توسعه و استفاده از این نوع عوامل حتی در جنگ‌ها نیز ممنوع و عملی ضدبشری است ولی متأسفانه برخی کشورهای پیشرفته علیرغم عضویت و امضاء معاهدات نابودسازی، عدم تولید بکارگیری این نوع تسلیحات ضدانسانی ضمن حفظ انبارهای این تسلیحات تحقیقات گسترده‌ای را جهت تهیه و تولید انواع جدید آنها انجام می‌دهند و متأسفانه این تهدید برای جهان بطور

جدی وجود دارد و دوران دفاع مقدس شاهد استفاده گسترده دشمن با حمایت کشورهای پیشرفته از سلاح شیمیایی و بعضاً بیولوژیک بوده‌ایم که شاهد آثار زیانبار آن بر ده‌ها هزار نفر از جمعیت رزمنده ها و مردم بی‌دفاع شهرهای مختلف کشورمان هستیم. و یکی از تهدیدات بسیار مهمی که امنیت ملی، و سلامت زیرساخت‌های اساسی کشور یعنی نیروی انسانی، منابع آب، غذا، محصولات کشاورزی، دامی و نهاده‌های ملی را مورد تهدید قرار می‌دهد سلاح‌های کشتار جمعی هسته‌ای، شیمیایی و بیولوژیک (NBC) است. متأسفانه سلاح‌های بیولوژیک و بیوتروریسم بعنوان استفاده از میکروب‌ها و سموم و سایر عوامل زیستی بر علیه انسان‌ها، دام‌ها و محصولات کشاورزی می‌تواند در زمان صلح و بطور مخفیانه نیز صورت گیرد بنابراین شیوع بیماری‌های خاص در بین انسان‌ها، دام‌ها و محصولات کشاورزی می‌تواند بطور عمدی و از طرف دشمنان جهت صدمه زدن به زیرساخت‌های اقتصادی و بر علیه امنیت و آسایش مردم صورت گیرد و این نیازمند هشاری جدی مسئولین بهداشتی کشور است. علت این امر این است که بکارگیری مواد شیمیایی و **راد بیولوژیک** را می‌توان با دستگاه‌ها و ابزارهای حساس حتی در مقادیر بسیار کم هم تشخیص داد، ولی تشخیص حضور عوامل **بیولوژیک** و تفکیک بین عمدی و یا غیرعمدی بودن، شیوع و همه‌گیری‌های عفونی و سم، بسیار دشوار است و اکثراً مورد غفلت قرار می‌گیرد و ریشه‌یابی نمی‌گردد که آیا عامل این بیماری با اهداف و نیت قبلی وارد کشور، مزارع و یا دام‌ها شده و یا بطور تصادفی و یا در نهایت بطور طبیعی شیوع یافته است. به دلیل خطرات و آسیب‌های جدی بهداشتی، اجتماعی، اقتصادی و امنیتی عظیم شیوع این بیماری‌ها که می‌تواند سبب ایجاد ناامنی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و حتی بسته شدن مرزها و بلوکه شدن فعالیت‌های کشور گردد، همانند: شیوع طاعون هند و یا شیوع بیماری سارس در منطقه آسیای شرقی و یا شیوع آنفلوآنزای مرغی و جنون گاوی و انواع آفات نباتی حساس و استراتژیک که سبب خسارت‌های هزاران میلیاردی در زمان صلح به کشورها می‌شود، توجه به رعایت اصول پدافند غیرعامل در زیرساخت‌های بهداشتی درمانی، جهت پیشگیری از این صدمات شامل: تقویت سیستم‌های مداوم و سریع اطلاع، شبکه گردآوری اطلاعات بیماری‌های انسانی، دامی و محصولات کشاورزی، آموزش نیروها در تشخیص سریع، مشکوک بودن همه‌گیری و گزارش آن به مرکز، تهیه بانک‌های اطلاعاتی مستمر و فعال، نصب سیستم هشدار سریع در شناسایی حضور این عوامل، سیستم‌های قوی مراقبت‌های مداوم بهداشتی شامل آزمایشگاه‌های سیار انفرادی، خودروهای آزمایشگاهی ساده و آزمایشگاه‌های مرجع تشخیص عوامل و اعمال روش‌های متنوع پدافند غیرعامل در آمادگی، پیشگیری، امداد و بازتوانی و مدیریت بحران‌های این عوامل خطرناک، ایجاد پناهگاه‌های عمومی، تخصصی و... بر علیه این عوامل. اغلب کشورها برای ایمن‌سازی زیرساخت‌های ملی بر علیه تهدیدات سلاح‌های کشتار جمعی برنامه گسترده پدافند غیرعامل دارند. شرایط خاص ایران در منطقه و تهدیدات بکارگیری آشکار و مخفیانه از این سلاح‌ها بر علیه کشور ضرورت برنامه‌ریزی مناسب برای دفاع از منابع، تأسیسات و تجهیزات ملی را در زمان صلح برای بهره‌برداری در زمان بحران ضروری ساخته است. در عین حال باید توجه داشت که تهدیدات آینده بسیار متفاوت‌تر از تهدیدات گذشته و فعلی است بنابراین باید با آمادگی کامل در بعد نظامی و غیرنظامی و تقویت پدافند غیرعامل در سطح ملی

و همچنین نهاده‌های دفاعی کشور از نیروی انسانی تا منابع و تأسیسات، کشور را در مقابل این خطرات تقویت کرد. اولین گام در این مسیر شناسایی عرصه‌های مختلف تهدید نظیر تهدید اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و تهدید بر علیه نیروها و تأسیسات و نهاده‌های نظامی و دفاعی است که می‌توان با شناسایی آنها در برابر آن دفاع مؤثر داشت و یا میزان آسیب‌پذیری را به حداقل رساند

بعضی اقدامات پزشکی راهبردی لازم در خصوص پدافند غیرعامل در برابر NBC

۱- توسعه داروها، واکسن‌ها و تجهیزات پزشکی مناسب به منظور تقلیل صدمات و کاهش تاثیرات ناشی از قرار گرفتن نیروها در معرض عوامل NBC

۲- تهیه و تدارک بیمارستان صحرائی و سیار، آمبولانس مخصوص انتقال مجروحان و چادر محافظ NBC مجهز به سامانه فیلتراسیون.

۳- حفظ منابع راهبردی ذخیره داروها و واکسن‌های دفاعی به منظور حفظ توان رزمی و مقاومت عملیات نیروهای نظامی و پشتیبانی از شهروندان به منظور افزایش بهره‌وری در سطح ملی در مقابله با تهدیدات همه‌جانبه (زیرا صدمات حملات NBC محدود به نیروهای نظامی نمی‌شود و مردم منطقه مورد حمله را نیز صدمه می‌زند).

۴- انجام تحقیقات دفاع پزشکی در حوزه NBC و علوم زیستی توسط دانشگاه‌های علوم پزشکی.

۵- توسعه واکسن‌ها، آنتی‌سرم‌ها، آنتی‌بیوتیک‌ها، پادزهرها و اقدامات پزشکی برای بهبودی.

۶- آموزش عمومی و تخصصی مدیریت پزشکی آسیب‌ها در برابر تهدیدات غیرمتعارف برای افزایش سلامت جامعه.

۷- تایید یا رد سریع احتمال وجود یک عامل بیولوژیک با استفاده از آزمایشگاه‌های پیشرفته.

۸- ایجاد رشته‌های تخصصی جدید در ارتباط با عوارض شیمیایی، میکروبی و تشعشعات هسته‌ای در دانشکده‌های پزشکی.

۹- ارائه خدمات درمانی پیش‌بیمارستانی و بیمارستانی مناسب به مصدومان در صورت حمله احتمالی.

۱۰- تهیه و بکارگیری تجهیزات متحرک شناسایی و نمونه‌برداری از هوا ویژه عوامل شیمیایی و بیولوژیک.

۱۱- انجام تحقیقات به منظور رصد کردن آخرین تحولات در حوزه تهدیدات و پدافند غیرعامل NBC به دلیل ماهیت تکنولوژیکی و تولید علم.

۱۲- طراحی و اجرای بانک اطلاعات GIS پدافند غیرعامل حوزه بهداشت و درمان.

پدافند غیرعامل جنگ نرم

در جنگ سخت هر اقدام غیر مسلحانه‌ای که موجب کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی، ساختمان‌ها، تأسیسات، تجهیزات، اسناد و شریان‌های کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن گردد، پدافند غیرعامل خوانده می‌شود. به بیان ساده‌تر پدافند غیرعامل، مجموعه اقداماتی است که انجام می‌شود تا در صورت بروز جنگ،

خسارات احتمالی به حداقل میزان خود برسد. هدف از اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل کاستن از آسیب‌پذیری نیروی انسانی و مستحذات و تجهیزات حیاتی و حساس و مهم کشور علیه حملات خصمانه و مخرب دشمن و استمرار فعالیت‌ها و خدمات زیر بنایی و تامین نیازهای حیاتی و تداوم اداره کشور در شرایط بحرانی ناشی از جنگ است.

هم اکنون **جنگ نرم** به عنوان آلترناتیو واقعی جنگ‌های کلاسیک و نظامی مورد استفاده کشورها و دول متخاصم قرار می‌گیرد. نمونه اخیر جنگ را می‌توان در سطح گسترده در فتنه پس از انتخابات جستجو کرد. جنگ نرم کلیه مولفه‌های یک جنگ تمام عیار را برای شکست دادن دشمن داراست. ماهواره‌ها، سایتهای ضد انقلابی، تحلیلهای سیاسی هراس انگیز و قطعنامه‌ها ابزار جنگی دشمن هستند. پدافند عامل این ابزار نیز ماهواره‌ها، و سایتهای خودی و حتی بعضی امور فنی مانند ارسال پرازیت و مقابله با سایتهای مخرب و دروغ پرداز است.

عوارض و پیامدهای جنگ سخت در شکل تلفات جانی و مالی و از بین رفتن سرمایه‌های ملی قابل مشاهده است. برخلاف جنگ سخت، عوارض جنگ نرم عمدتاً با چشم قابل مشاهده نیست. جنگ نرم روی باورهای عمومی هدف گذاری می‌کند. متأسفانه این عوارض حتی پس از فروکش کردن جنگ نرم در افکار عمومی باقی می‌ماند. در صورتی که توجهی جدی به این عوارض صورت نگیرد، ممکن است در آینده زمینه ساز فتنه و یا جنگ نرم دیگری شود.

پدافند غیرعامل جنگ نرم به مسائلی می‌پردازد که موجب کاهش صدمات و شکافها در باورهای نیک افراد جامعه در حین جنگ و پس از آن شود. این پدافند میزان تاثیرگذاری حملات نرم را کاهش داده و قدرت بازپروری افکار را در مدت کوتاهی پس از آن افزایش می‌دهد.

تفاوت پدافند عامل و پدافند غیر عامل جنگ نرم

پدافند عامل مسئول اجرای عملیات بازدارنده بر ضد حملات دشمن است. روی پدافند عامل به سمت دشمن قرار دارد. در جنگ نرم دشمن با ابزارهایی مانند ماهواره‌ها، فضای مجازی، اعتصابات و شایعه سازی و امثال آن ضربت خود را وارد می‌کند. پدافند عامل وظیفه دارد از اصابت هر یک از حملات به نیروهای خودی جلوگیری نموده و یا عامل حمله کننده را نابود نماید. مثلاً ارسال پرازیت روی فرکانس ماهواره‌ها، فیلتر کردن سایتهای مخرب و یا مقابله با شورشها و اعتصابات براندازنده از موارد پدافند عامل جنگ نرم است. تخریب مسجد ضرار با دستور خداوند متعال در قرآن و توسط پیامبر گرامی اسلام یک مورد از پدافند عامل جنگ نرم است.

پدافند عامل قادر به دفع همه حملات نیست. در مواقعی حملات به هدف اصابت کرده و ایجاد تلفات می‌کند. مثلاً ماهواره‌های دشمن بدون مانع مشغول شایعه پراکنی و ارسال اخبار نادرست هستند. در این شرایط پدافند غیرعامل برای کاهش تلفات نیروهای غیر رزمی و حفاظت از افکار عمومی موضوعیت پیدا می‌کند. مثلاً اطلاع رسانی بموقع و درست به مردم و روشنگری خواص می‌تواند از میزان تاثیر بمباران فرهنگی و خبری دشمن در جنگ نرم جلوگیری کند.

تفاوت پدافند غیرعامل جنگ نرم و فرهنگ سازی

آنچه مسلم است هر دوی پدافند غیرعامل جنگ نرم و فرهنگ سازی، در حوزه افکار، باورها و اندیشه های مردم فعالیت می کنند. اگرچه شباهتهایی در روشها و محتوای آنها وجود دارد، ولی از لحاظ کارکرد اجرایی با یکدیگر متفاوت هستند. در ذیل به این تفاوتها اشاره می کنیم:

۱) در فرهنگ سازی به اهداف دراز مدت فرهنگی و زیر ساختهای ذهنی و باورهای مردم پرداخته می شود که یک امر دراز مدت و تدریجی است. ولی پدافند غیر عامل برای **امور فرهنگی سریع الانتقال** و برای بازسازی سریع اندیشه های آسیب دیده پس از جنگ نرم برای حفظ بدنه فرهنگی جامعه است. در هنگامه تشدید جنگ نرم فرصتی برای فرهنگ سازی نیست و فقط می بایستی سریعا جلوی خنثی شدن فکری نیروهای خودی و عناصر ضعیفتر گرفته شود.

۲) در فرهنگ سازی اختلاف سلیقه ها و نوع برداشتهای متفاوت از اوضاع مجاز است. در این حالت مردم با تعاطی و مراودات فرهنگی و با داشتن سلیقه های متفاوت در کنار یکدیگر زندگی می کنند. جنگ نرم در صدد تبدیل اختلاف سلیقه ها به دشمنی و معارضة است. پدافند غیرعامل وظیفه دارد شکافهای ایجاد شده در بین مردم را بسرعت، حتی موقتی، بازسازی کرده و آنها را از هم گسیختگی نجات دهد.

۳) وظایف پدافند غیرعامل جنگ نرم موقتی و حتی غیرعادی است. هدف آن است که جلوی تخریب و تلفات بزرگتر گرفته شود. این همانند آن است که در هنگام وقوع سیل، مردم برای حفاظت از خانه خود که بیشترین اهمیت را دارد، حاضرند وسایل منزل را در مقابل در قرار داده تا از ورود سیل جلوگیری کرده و خانه را از تخریب نجات دهند. در این شرایط قربانی کردن بعضی امور دارای اهمیت کمتر مجاز است. به عنوان مثال کنترل اطلاع رسانی از این موارد است. این در حالی است که در فرهنگ سازی، که یک امر دائمی و پایدار است، هیچ چیز فدای چیز دیگر نمی شود.

۴) در فرهنگ سازی تربیت برای **علم** اولویت دارد. اصولا هدف از فرهنگ سازی تربیت و پرورش رفتار و روش زندگی مردم بر اساس آموزه های دینی و جامعه مدنی است. ولی در پدافند غیر عامل، علم، و یا به عبارت دیگر **اطلاع رسانی** به موقع، نسبت به تربیت اولویت دارد. در جنگ نرم فرصتی برای تربیت نیست، بلکه فقط باید با اطلاع رسانی صحیح نقاط خطر را به مردم گوشزد کرد که آماده حوادث پیش رو باشند.

۵) آماده سازی پدافند غیرعامل جنگ نرم نیازمند فرهنگ سازی است. مثلا مقاوم سازی افکار عمومی یک کار درازمدت فرهنگی است. در شرایط فتنه و جنگ نرم، افکار مقاوم به عنوان سپر محافظ عمل کرده و ضربات فرهنگی را دفع می کند.

مردم می بایستی نسبت به این تفاوتها توجیه شوند. آنها باید بدانند شرایط در زمان جنگ نرم و شرایط عادی متفاوت است. در صورتی که این توجیه صورت نگیرد امکان دارد برداشتهای نادرستی صورت گیرد که جنبه تخریبی داشته

باشد. آنها باید بدانند اوضاع در جنگ نرم از لحاظ فرهنگی، پرفشار بوده و روشها با زمان عادی تفاوت دارد. این آمادگی آنها را از شوک مضاعف بازمی دارد.

ضرورت اعلام حالت اضطراری جنگ نرم به مردم

در جنگ سخت بمباران شهرها و احساس ناامنی به وضوح قابل لمس است. مردم هم بطور طبیعی برای حفاظت از خود هشدارهای امنیتی را جدی گرفته و خود را برای حالت جنگی آماده می کنند. ولی جنگ نرم حالتی خزنده، فریبکارانه و غیر شفاف دارد. بسیاری از مردم قادر به درک شرایط جنگ نرم نیستند. فقط افراد بصیر و مطلعین می توانند وقوع جنگ نرم را حتی قبل از وقوع پیش بینی نمایند. مردم می بایستی از وقوع جنگ نرم باخبر شده و خود را برای آن آماده کنند. در این اعلام نباید آرامش مردم به هم خورده و باعث ترس و دلهره شود. در این راه، ضمن تقویت روحیه مردم، انجام امور زیر لازم است:

(۱) علائم و نشانه های حمله فرهنگی برای مردم توضیح داده شود.

(۲) نقاط آسیب پذیر شناسایی شوند.

(۳) ویژگیهای عوامل داخلی دشمن تبیین شود.

(۴) **پناهگاههای جنگ نرم** مانند خواص، روحانیون، مساجد، دانشگاه، مدرسه، بسیج، روزنامه ها، سایتهای اینترنتی، صدا و سیما و حتی خانواده نیز حالت جنگی گرفته تا در صورت لزوم به یاری افراد آسیب دیده بشتابند.

شناخت نقاط ضربه پذیر فرهنگی و اهداف دشمن برای برنامه ریزی پدافند غیرعامل

مسلح کردن جامعه به پدافند غیر عامل جنگ نرم نیازمند شناخت نقاط ضعف و نقاطی است که دشمن آنها را مورد هدف قرار می دهد. پس از شناسایی اهداف دشمن، می بایستی نسبت به مقاوم سازی آنها اقدام کرد. در حال حاضر اهداف دشمن در جنگ نرم در امور زیر خلاصه می شود:

(۱) سست کردن باورهای دینی و انقلابی مردم.

(۲) پشیمان کردن مردم از انقلاب

(۳) تبلیغ و ننگ زدایی از سازش با استکبار

(۴) عادی سازی خودفروختگی سیاسی

(۵) تبلیغ مصرفگرایی و تجمل پرستی

(۶) القای ترس و خودباختگی و تبلیغ ضرورت تسلیم و عقب نشینی در مقابل دشمن

(۷) القای بی اعتمادی مردم به مسئولین

(۸) ترساندن از تحریم و انزوای جهانی ایران

(۹) بزرگنمایی اشکالات کوچک و کوچک نمایی موفقیتهای نظام

(۱۰) القای وجود بحران در جامعه

نظام در فتنه ۸۸ به پیروزی رسید. آخرین خاکریزهای دشمن در ۹ دی و ۲۲ بهمن ۸۸ فتح گردید. اما به تحقیق باید گفت آنچه فتنه ۸۸ را تا این اندازه بزرگ کرد، ضعف ما در پدافند غیرعامل بود. فتنه ۸۸ آنقدر سریع و غافلگیر کننده بود که تا مدتها افراد را از درک شرایط و پشت پرده ناتوان ساخت. نمونه این وضعیت را در زمان غضب خلافت امیرالمومنین (ع) در ماجرای سقیفه دیدیم که چگونه نور ولایت علی در غوغای عناصر خوش ظاهر به جایی نرسید تا آنکه پس از ۲۵ سال قدر علی دوباره شناخته شد. درست است که علی بالاخره پس از سالها به قدرت رسید ولی متأسفانه آثار سوء رفتار خلفای پیشین در رفتار و اذهان مردم باقی مانده بود. این رسوبات دوران گذشته باعث شد تا خط امامت و ولایت از جامعه اسلامی دور شود.

پدافند غیر عامل جنگ نرم، مردم را همیشه آماده نگاه می دارد. این آمادگی فکری مردم باعث می شود در صورت بروز جنگ نرم براحتهی بازی نخورند و با صبر و اندیشه، راهی که کمترین خسارت را داشته باشد برگزینند. روشهای پدافند غیر عامل جنگ نرم می بایستی تضمین کننده موارد زیر باشد:

۱) اطلاع رسانی بموقع برای ایجاد آمادگی دائمی در مردم

۲) جلب اعتماد عمومی به منابع اطلاع رسانی داخلی

۳) تمرکز زدایی و توزیع مراکز اطلاع رسانی برای ارائه کمکهای اولیه جنگ نرم

۴) مقاوم سازی فکری مردم برای کاهش خسارات جنگ نرم

۵) ایجاد سوء ظن دائمی نسبت به دشمن

۶) تقویت اعتماد به نفس مردم به داشته های فرهنگی و ملی خود

۷) تقویت مسئولیت پذیری نسبت به سرنوشت کشور

موارد فوق روشهای پدافند غیرعامل است. هریک از این روشها نیازمند ابزاری است که بتوان بوسیله آنها این روشها را بکار گرفت. در اینجا به هریک از موارد فوق اشاره و راه حل و ابزارهای هر یک را بر می شماریم.

اطلاع رسانی بموقع برای ایجاد آمادگی دائمی در مردم

اگر مردم برای حوادث آماده باشند هیچگاه گرفتار شیبخون نمی شوند. غافلگیر شدن همیشه تلفات را افزایش می دهد. لذا یکی از اصول پدافند غیرعامل جنگ نرم ایجاد آمادگی فکری برای کاهش تلفات ناشی از شیبخون جنگ نرم است. **شیبخون جنگ نرم** به معنای آن است که فردی به یکباره احساس شکست نماید. مثلاً انتخابات ۸۸ با شرکت ۸۵ درصد مردم یک پیروزی بزرگ برای نظام به شمار می رود. بناگاه گروهی با اعلام تقلب در شب انتخابات، ابطال آن را خواستار می شوند. این یعنی القای احساس شکست در ملت بلافاصله پس از یک احساس پیروزی بزرگ.

عوامل داخلی فتنه با کمک حامیان خارجی تدارک یک شیبخون جنگ نرم را دیده بودند. شوک وارد شده ناشی از این شیبخون باعث گردید روز ۲۵ خرداد افرادی بدون دیدن عوامل پشت پرده به راه پیمایی علیه انتخابات

پردازند. این شوک بزرگ بسیاری از خواص را نیز در بر گرفت و آنها نیز تا مدتها با این جریان انحرافی همراهی کردند.

برای آنکه دوباره دچار اینگونه شیخونها نشویم، لازم است مردم را در جریان اوضاع قرار دهیم. حاکمیت باید خوشیها و سختیها را با مردم بگذراند. محرم دانستن مردم آنها را از بی تفاوتی در می آورد. بسیاری از پنهان کاریها با استدلال اینکه موجب ضربه به انقلاب و ارکان آن می شود، انصافا توجیهی ندارد. وقتی همه چیز روی دایره باشد و مردم آنها را از اتاق شیشه ای تماشا کنند، آنگاه سرعت ربط مسائل را تشخیص داده و دچار غافلگیری نمی شوند. تجربه در تمام دنیا نشان داده است که ملت از پنهانکاری متنفر است و به محض دیدن پنهانکاری احساس بیگانگی کرده و خود را کنار می کشد. روایتی از ائمه معصومین که می فرماید "الناس عدو ما جهلوا. مردم دشمن چیزی هستند که آن را نمی شناسند." مویذ این تجربه است. لذا در حکومت داری اسلامی باید اصل بر اطلاع رسانی باشد مگر آنکه ضرر بسیار زیادی را به همراه داشته باشد. ثابت شده است برای هر پنهانکاری هزینه ای وجود دارد که دیر یا زود باید پرداخت شود. در شیخون جنگ نرم همین پنهانکاریها در بدترین زمان آشکار می شوند که بیشترین خسارت را به افکار عمومی وارد کرده و باعث تشدید بی اعتمادی شده و خسارت جنگ نرم را افزایش می دهد.

پدافند غیرعامل اطلاع رسانی عمیق و کامل را برای جلوگیری از غافلگیری و تبدیل شدن اطلاعات به ضد اطلاعات، ضروری می داند. برای این منظور می بایستی منابع اطلاع رسانی را در جبهه خودی افزایش داده و ضریب درستی تحلیل های مردم را بالا ببریم. گسترش مطبوعات و رسانه ها، مناظرات سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و حمایت قوه قضائیه از اطلاع رسانی از ضروریات پدافند غیر عامل برای ایجاد آمادگی در مردم برای تحلیل صحیح مسائل است.

جلب اعتماد عمومی به منابع اطلاع رسانی داخلی

مهمترین پارامتر برای جذب مخاطب به منابع اطلاع رسانی، **ایجاد اعتماد عمومی** به آنها است. اعتماد مهمترین نقطه کلیدی در پدافند غیر عامل جنگ نرم است. دشمن برای خنثی سازی منابع خبری نخست از آنها اعتمادزدایی می کند. اگر این مسئله اتفاق بیفتد، هرگونه سرمایه گذاری بی نتیجه خواهد بود. منبع اطلاع رسانی غیرقابل اعتماد مانند طناب پوسیده ای است که کسی با آن به چاه نخواهد رفت. یک منبع اطلاع رسانی قابل اعتماد دارای ویژگیهای زیر است:

۱) حداکثر پوشش نسبت به وقایع داشته باشد. سانسور اعتماد را از بین می برد. اصولا در دنیای کنونی سانسور تقریبا امکان ندارد. شنیدن خبر از کانال دیگر و نشنیدن از کانال خودی مانند سم عمل می کند. در صورت خطرناک بودن خبر می توان در صورت لزوم آنرا با اخبار دیگر تحت الشعاع قرار داد. ولی هیچگاه نباید خبری را که احتمال انتشار آن از منابع دیگر می رود، در منبع خودی سانسور کرد.

۲) گرایش به نیاز مخاطب بیشتر از تامین خواسته حزبی و جناحی باشد.

۳) تحلیل از خبر جدا شود. بدین معنا که حداقل امکان از جهت دار کردن خبر خودداری شود. حتی بی طرفی ظاهری هم خوب است.

۴) در شنیدن اخبار، مخاطب همیشه باید خود را در مقام قاضی احساس کند. مخاطب خود می‌بایست نتیجه‌گیری کند.

۵) مقابله با مخالفین (حتی دشمنان) حتی الامکان غیرمستقیم و مستند باشد.

تمرکز زدایی و ایجاد مراکز متعدد پناهگاههای فرهنگی برای ارائه سریع کمکهای اولیه جنگ نرم

همانگونه که گفته شد اطلاع رسانی به موقع به‌مانند کمکهای اولیه در جنگهای سخت میزان تلفات را کاهش می‌دهد. در هنگام نیاز این اطلاع رسانی باید سریع صورت گیرد تا قبل از آنکه موجب بدبینی و تشویش اذهان شود، فرد را به حالت عادی بازگرداند.

در بحبوحه جنگ صفین یک از سربازان بناگاه به چادر فرماندهی امیرالمومنین آمد و گفت من مردد شده‌ام. سوالی در مورد توحید دارم. فردی اعتراض کرد که مگر وسط آتش جنگ جای این سوال است. امیرالمومنین فرمود همیشه جای این سوال است. ما برای پاسخگویی به این سوالات می‌جنگیم. آنگاه ایشان پاسخ آن سرباز را فرمودند.

تردید در جبهه خودی قدرت جنگیدن را از سرباز سلب می‌کند. در صورت عدم پاسخگویی به موقع بسرعت متورم شده و باعث بدبینی شدید می‌شود. سرعت پاسخگویی به شبهات در جنگ نرم اولاً باعث از بین رفتن تردید می‌شود. ثانیاً از ورود شبهات دیگر جلوگیری می‌کند.

تمرکز در اطلاع رسانی اولیه جنگ نرم فقط در مواردی خاص پاسخگو است. مردم مایل نیستند جواب تمامی سوالات خود را فقط از یک کانال دریافت نمایند. به همین دلیل، تمرکز در اطلاع رسانی موجب کاهش تاثیر این کانال می‌شود. دشمن هم اگر دریابد که حریف فقط یک منبع اطلاع رسانی دارد، آنگاه منتهای سعی خود را در تخریب آن بکار می‌گیرد. در فتنه ۸۸ به جرات می‌توان گفت روشنگریهای رهبر معظم انقلاب آتش فتنه را خواباند. یکی از دلایل هجمه بی سابقه دشمنان و جنبش سبز به ولایت فقیه و شخص رهبر انقلاب، همین تاثیر شگرف بیانات ایشان بوده است.

ما باید تنهایی رهبری انقلاب را در اطلاع رسانی یک **تهدید** تلقی کنیم. فصل الخطاب بودن فرمایشات ایشان از مسئولیت دیگران برای روشنگری کم نمی‌کند. برای این منظور باید منابع اطلاع رسانی متعددی را آماده کنیم تا در موقع لزوم به کمک رهبر معظم بیایند.

مراکز پاسخگویی به شبهات می‌بایستی به صورت غیر متمرکز و توزیع شده باشد تا هر فرد بتواند بنا به مقتضیات خود به آن مراجعه کند. خواص، مساجد، پایگاههای بسیج، مدارس و خانواده ها و سایتهای اینترنتی می‌توانند کمکهای اولیه فکری را در زمانی کوتاه به افراد مردد بدهند.

خواص در این میان اهمیت زیادی دارند. خواص بهترین پناهگاه فرهنگی در جنگ نرم هستند. دلیل اهمیت خواص در سرعت تاثیر گفته‌های آنها است. مدرسه فرهنگ سازی می‌کند. ولی نمی‌تواند به عنوان کمک اولیه جنگ نرم عمل نماید. خانواده نیز به دلیل یکسان بودن فهم اعضا از شرایط موجود نمی‌تواند پاسخگویی سریع شبهات باشد.

مردم به خواص اعتماد دارند. تاثیر سخنان خواص مانند رهبر معظم انقلاب ولی در سطحی پایینتر است. آنها می‌توانند در اوضاعی که افکار مسموم شده‌اند و قدرت تحلیل را از دست داده‌اند و علیرغم داشتن قدرت، نمی‌دانند حق کدام است، راه درست را به مردم نشان داده و افکار آنها را در زمانی کوتاه بازپروری کنند.

مقاوم سازی فکری مردم برای کاهش خسارات جنگ نرم

مقاوم سازی فکری مردم یکی از عوامل موثر در کاهش تلفات و خسارات جنگ نرم است. مقاوم سازی فکری بدان معناست که افکار عمومی همیشه سپری به همراه داشته باشد تا از ضربات مصون بماند. **سپر فکری** باعث می‌شود که القائات دشمن به باور مردم تبدیل نشود. در بهترین حالت، فکر مقاوم، جو سازی های دشمن را به عنوان سم تلقی کرده و خود را از آن دور نگاه می‌دارد و یا اجازه رسوب شدن در ذهن و تبدیل شدن به باور را نمی‌دهد.

مقاوم سازی فکری یک کار فرهنگی است و باید در یک پروسه دراز مدت پیگیری شود. ولی کاربرد آن به عنوان پدافند غیرعامل در زمان جنگ نرم است. مسئولین فرهنگی می‌بایستی بتوانند نقاط حمله دشمن را پیش بینی کرده و برای هریک جوابی قانع کننده یافته و سپس آن را به باور عمومی تبدیل نمایند. مردم باید بدانند محل استفاده هریک از این باورها در جنگ نرم کجاست تا بتوانند آنرا بموقع استفاده کرده و از صدمات مصون بمانند.

کلمات حکیمانه از ائمه معصومین و بزرگان اسلام اگر چه کوتاه هستند ولی کلیدی طلایی برای زمانهایی هستند که می‌توانند اثر معجزه آسایی داشته باشند. مسئولین فرهنگی پس از شناسایی و آموزش نقاط حمله فرهنگی و آثار آنها و روش مقابله آنها، می‌بایستی یک جمله کلیدی به عنوان کد برای هریک قرار دهند تا در مواقع لزوم با ذکر آن جمله ساده، مردم بتوانند اوضاع را بسرعت تشخیص داده و وظایف خود را انجام دهند. این همانند کاربرد ضرب المثلها است که یک جمله، انسان را از تکرار گفتاری مشروح بی‌نیاز می‌کند.

نتیجتا پیشنهاد می‌شود برای مقاوم سازی فکری، کلمات و ضرب المثلهای جدیدی رایج شود که با بکار بردن آنها به عنوان پدافند غیرعامل بخشی از آسیبهای فکری جنگ نرم برطرف شود.

خوشبختانه مذهب شیعه و آموزه های انقلاب اسلامی از نظر مقاوم سازی فکری بسیار غنی است. توجه به این آموزه‌ها توانسته است شیعه را در طول قرنهای متمادی از تاثیرات عوامل مخرب در امان نگاه دارد. به عنوان نمونه، به تعدادی از این آموزه‌ها اشاره می‌کنیم:

۱) قرآن کریم می‌فرماید: "خداوند از مومنین حمایت می‌کند." این باور باعث می‌شود که مومنین بزرگنمایی دشمن را به هیچ انگارند. دشمن در بسیاری از مواقع با بزرگنمایی خود در صدد ترساندن مردم است. اگر مردم باور داشته باشند که خدای متعال از آنها در مقابل دشمنان حمایت می‌کند، دیگر ترسی از دشمن نخواهند داشت.

۲) سید الشهداء زندگی پر ارزش خود را برای اسلام فدا کرد. ما همیشه خطاب به ایشان می‌گوییم. "یا لیتنا کنا معکم فنفوز فوزا عظیما. ای کاش ما با شما بودیم و با شما شهید شده و به رستگاری می‌رسیدیم." این باور نه فقط ترس از کشته شدن را کاهش می‌دهد، بلکه بجای آن انتظار فوز شهادت را جایگزین می‌کند. آیا کسی که این باور را داشت، از تشرهای دشمن می‌هراسد؟

۳) جمله تاریخی امام خمینی (ره) مبنی بر اینکه آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند، ضعف این قدرت استکباری را در مقابل ملت مسلمان ایران به چالش می کشد. این همان ترجمه آیه "ان کید الشیطان کان ضعیفا" است. سابقه سی و چند ساله انقلاب این امر را تایید کرده است. نگاهی به وضعیت کشورهای دوست آمریکا و مقایسه آنها با شرایط ایران این نکته را تایید می کند. در صورتی که مردم وظیفه خود را انجام دهند، کاری از آمریکا بر نمی آید.

۴) جملاتی از امام مانند "هرچه فریاد دارید سر آمریکا بکشید" و "اگر دیدید دشمنان از شما تعریف کردند به خودتان شک کنید."، "پشتیبان ولایت فقیه باشید تا مملکت آسیب نبیند."، "اختلاف از شیطان است."، "میزان حال فعلی افراد است."، از مواردی است که می توان از آنها به عنوان کد استفاده کرد.

باورهای ایجاد شده قادر هستند به عنوان معیار تشخیص حق از باطل عمل نمایند. در زمانی اوضاع غبارآلود است و مردم حیران از فهم شرایط هستند، این معیارها مانند چراغی روشن، راه درست را نشان می دهد.

ایجاد سوء ظن دائمی نسبت به دشمن

جمله تاریخی دیگر امام "آمریکا شیطان بزرگ است." یکی از اصول پدافند غیر عامل است. امام این جمله را با استناد به آیات قرآن متذکر شده است. قرآن می فرماید: "ای مردم! ... به تحقیق شیطان دشمن شماست. پس او را دشمن خود بدانید." تفسیر عینی این آیه این است که: "ای مردم ایران! آمریکا دشمن شماست. پس او را دشمن خود بدانید."

قرآن در باره شیطان چه می گوید:

۱) شیطان دشمن قسم خورده انسان است. او هیچگاه با انسان کنار نخواهد آمد.
۲) شیطان ظاهری فریبنده دارد و گاهی در شکل خیرخواهی و با وعده های زیبا وارد می شود. او با ظاهری خوش و وعده عمر جاودان باعث فریب آدم و حوا شد و آنها را از بهشت خارج ساخت.
۳) شیطان به تدریج انسان را آلوده می کند. هر که از ابتدا پا در جای پای شیطان گذاشت بداند که او را تا حد انکار خداوند پیش خواهد برد.

۴) شیطان در مواقع خطر انسان را تنها گذاشته و از او حمایت نمی کند.

۵) شیطان یک مفهوم است. یکی از مصادیق بارز آن ابلیس است. هر چیزی که انسان را از راه حق دور کند شیطان است. لذا یک انسان، یک فیلم، یک کانال ماهواره و حتی یک کشور هم می تواند شیطان باشد.

۶) شیطان دارای اعوان و انصار است. قرآن از آنها به عنوان حزب الشیطان نام می برد. هر یک از این شیاطین به نسبت قدرت طرف مقابل انتخاب می شوند. گاهی مردم یک شهر توسط یک بچه شیطان اداره می شوند و گاهی صدها شیطان بزرگ و کوچک تلاش می کنند تا یکی از اولیاء الله مرتکب ترک اولی شود.

۷) شیطان در بین مومنین ایجاد اختلاف می کند.

۸) شیطان دوستان خود را از فقر می ترساند. شیطان حرام خواری را به عنوان تجارت مجاز می شمارد. این فریب خوردگان شیطان، در عمل ضعیف شده و توانایی مقابله را از دست می دهند.

۹) شیطان مریدان خود را همیشه در حالت ترس و وحشت نگاه می‌دارد.

۱۰) شیطان تبلیغ برهنگی کرده و انسان را وادار به برهنه شدن می‌کند و او را به سمت فحشا و منکر می‌برد.

۱۱) شیطان اگر توانست، انسان را فریب می‌دهد و اگر نتوانست او را مبتلا به فراموشی و غفلت از یاد خدا می‌کند.

۱۲) شیطان دروغ پردازی و شایعه‌پراکنی می‌کند.

موارد فوق صراحتاً در آیات قرآن ذکر شده است. با کمی تأمل در می‌یابیم تمامی این موارد به‌تمامه در آمریکا و اعوان و انصار آن وجود دارد. کیست که نداند ماهواره‌های مستهجن دشمن تبلیغ فحشا و برهنگی کرده و با برنامه بذر غفلت و انحراف را در مومنین می‌کارد. هم اکنون بیش از هشتاد ماهواره و هزاران سایت فارسی زبان مردم را با هر سلیقه‌ای مورد حمله قرار داده‌اند. به جرات می‌توان گفت در روی زمین هیچ ملتی به اندازه ملت ایران مورد تهاجم شبانه روزی قرار نمی‌گیرد.

این ماهواره‌ها علاوه بر اشاعه فحشاء، دروغ پردازی و شایعه‌پرائی گسترده را در برنامه کار خود دارند. تلویزیون‌های بی‌بی‌سی فارسی و یا صدای آمریکا از مصادیق بارز بنگاه‌های دروغ‌پرداز و شایعه‌پراکن است. آنها همواره ملت مومن ما را از حمله و تحریم می‌ترسانند.

اعوان و انصار شیطان بزرگ در اروپا و کشورهای عربی و عناصر داخلی آنها همیشه درصدد ایجاد اختلاف میان ملت با عناوین اصولگرا و اصلاح طلب، شیعه و سنی، روحانی و دانشگاهی، حاکمیت و مردم، سنت و مدرنیته، و امثال آن هستند.

آمریکا پس از آنکه استفاده کامل از نوکران خود برد، در مواقع خطر آنها را تنها می‌گذارد. ما شکی در سرسپردگی شاه و صدام به آمریکا نداریم. اولی در غربت و دربدری دق کرد و مرد و دومی از سوراخ موش بیرون کشیده شده و به دار آویخته شد.

کشورهای بسیاری، با آنکه دوستی با آمریکا را برخلاف مصلحت کشور خود می‌دانند، ولی به جهت هراسی که از آمریکا دارند نه فقط با آن مقابله نمی‌کنند بلکه مجبورند با آن همراهی کنند.

این حملات که به عنوان تهاجم فرهنگی نام برده می‌شود از همان ابتدای انقلاب بصورت لاینقطع ادامه داشته است. اوج این حملات را می‌توان در حوادث پس از انتخابات ۸۸ دید.

آمریکا با وجود خصلت شیطانی خود هرگز با ایران کنار نخواهد آمد. لذا ما باید همواره با سوء ظن به رفتارهای آن نگاه کنیم. هرگونه اعتماد به آمریکا نشانگر سادگی و فریب خوردگی است. پدافند غیرعامل جنگ نرم، سوء ظن به آمریکا و اعوان انصار آن را در داخل و خارج به عنوان یک اصل تلقی می‌کند. این بدبینی و سوء ظن در موارد زیر کاربرد دارد:

۱) باید مطمئن باشیم ماهواره‌های فارسی زبان خارجی هیچگاه خیرخواه نبوده و هر کدام بخشی از تفکرات و رفتارهای ما را هدف قرار گرفته است. در این میان تفاوت آنچنانی میان ماهواره‌های سیاسی، تفریحی و تبلیغی نیست.

۲) هرگونه ارتباط و همکاری افراد با این ماهواره ها را با بدبینی دنبال کنیم. باید نسبت به سلامت مواضع و اندیشه‌های کسانی که با این ماهواره ها و سایت ها مصاحبه کرده بشدت مشکوک باشیم. آمریکا حاضر شده است ده میلیون دلار برای ده دقیقه مصاحبه شهرام امیری بدهد. بدانیم ایرانیانی که حقوق بگیر این بنگاهها هستند بی تردید عمه‌های شیطان هستند.

۳) گرفتن جایزه از سازمان‌های صهیونیستی به هر عنوان فریبنده مانند نوبل و حقوق بشر، نه فقط نقطه اعتماد به آنها نیست، بلکه سندی از سرسپردگی آنها به دشمن است. لذا پدافند غیر عامل هرگونه مرادده و نشست و برخاست با بنگاههای تبلیغاتی استکباری را نقطه منفی و هشدار دهنده تلقی می‌کند.

ذکر این نکته ضروری است که هرگونه حضور در خارج از کشور، حتی آمریکا، نشان دهنده همکاری با استکبار نیست. چه بسا دوستان انقلاب اسلامی که سالهاست در این کشورها زندگی می‌کنند. منافقین همکاری خود با بوقهای استکباری را با اقامت امام خمینی در پاریس توجیه می‌کنند. ولی حضور موقتی امام در پاریس و مقابله با نظام سرسپرده آمریکا در ایران کجا و اقامت دائم و حقوق‌بگیری از دشمنان و خصومت با ملت مظلوم ایران کجا!

۴) ایران می‌داند که رسالت خود را در نهایت باید به تنهایی انجام دهد و با امید به فرج بقیه الله به آرامش و اطمینان برسد. لذا در این راه نباید از جا ماندن افراد و کشورها نگرانی به خود راه دهد. چه بسا کشورهایی که در مقطعی دوست ما هستند و در زمانی که به شدت به آنها نیازمندیم در کنار دشمن قرار گیرند. نمونه این کشورها روسیه است که با رفتار مودبانه خود اعتماد ملت ما را از دست داده است. افرادی هم هستند که تا چندی پیش در زمره خودیها محسوب می‌شدند ولی اکنون در اردوگاه دشمن هستند. پدافند غیرعامل دل‌نستن دائمی به این کشورها و افراد را برای مقاوم‌سازی فکری ملت توصیه می‌کند.

۵) کسانی در داخل حاضر به مرزبندی شفاف با حامیان و ایسته به نظام استکباری نیستند و از کشتی انقلاب پیاده شده‌اند. دیگر نمی‌توان به مواضع آنها اعتماد کرد.

تقویت اعتماد به نفس مردم به داشته‌های فرهنگی و ملی خود

فرق انسان کریم با لئیم در نوع شناختی است که او از خود دارد. لئیم خود را حقیر و پست می‌داند. ولی کریم در درون احساس عظمت می‌کند. احساس عظمت درونی، انسان کریم را از انجام امور پست باز می‌دارد. دشمن در جنگ نرم، با سیاه‌نمایی و تحقیر درصدد القای حقارت در ملت ماست. ملتی که حقیر شد تن به هر سازش و پستی می‌دهد. ماهواره‌های دشمن عمدتاً برای این منظور راه‌اندازی شده‌اند. این روش فرعون‌ی است که در قرآن به آن اشاره شده است. قرآن **روش مدیریت فرعون** را بر اساس تحقیر شخصیت زبردستان اعلام می‌کند. قرآن می‌فرماید: "فاستخف قومه فاطعوه" فرعون قوم خود را خوار و خفیف می‌کرد تا آنها را مجبور به اطاعت از خود کند.

پدافند غیرعامل در مقابل وظیفه دارد به تقویت روحیه و افتخار به داشته‌های فرهنگی ملت بپردازد. تبلیغ دفاع از کشور و اسلام، خودباوری علمی و تلاش برای کسب استقلال فرهنگی در این راستا توصیه می‌شود.

نتیجه عمل به این توصیه، آن می شود که خانواده ها از مشاهده برنامه های زننده ماهواره احساس شرم می کنند و خود را بزرگتر از آن می دانند که ایمان و وقت خود را برای دیدن آنها تلف کنند.

تقویت مسئولیت پذیری نسبت به سرنوشت کشور

مسئولیت پذیری برای عکس العمل سریع در زمان جنگ نرم بسیار مهم است. سرعت در حمایت از جریان حق باعث کاهش آسیب به افکار عمومی می شود. افرادی که سریعتر از دیگران وارد عمل شوند ممکن است صدمات بیشتری را تحمل کنند ولی در عوض باعث جلوگیری از خسارات بزرگتر می شوند. این افراد در نزد خداوند از منزلت زیادی برخوردار بوده و اگر کشته شوند در همان لحظه به بهشت رضوان الهی وارد می شوند.

در سوره یس آمده است که مردم یک شهر دعوت پیامبران خود را نپذیرفتند و در عوض قصد کشتن آنها را کردند. فردی در سوی دیگر شهر خبردار می شود. بسرعت خود را به محل می رساند و بدون فوت وقت با صدای بلند به دفاع از آن پیامبران می پردازد و جان آنها را نجات می دهد. ولی در این راه توسط توطئه گران کشته می شود. قرآن می فرماید که او بلافاصله به بهشت وارد می شود.

در مقابل اگر این عکس العمل سریع صورت نگیرد ممکن است در زمانی کوتاه کار از کار بگذرد و پشیمانی نصیب کسانی شود که بموقع حق را یاری نکردند. در تاریخ آمده است که بسیاری از یاران امام حسین علیه السلام دانستند که ایشان به سمت کوفه در حرکت است و قطعا جنگ پیش خواهد آمد. ولی با آنکه امام را دوست داشتند در کمک به ایشان تعلل کردند. آنها با تاخیر به کربلا رسیدند و با پیکر کشته شده گان امام و یاران او روبرو شدند.

آموزش عمومی تکنیکهای جنگ نرم به مردم

جنگ نرم از تکنیکهای متنوعی استفاده می کند. شناخت این تکنیکها برای مردم برای ایجاد آمادگی و شناخت هر کدام در زمان استفاده، اهمیت بسزایی در کاهش تلفات دارد.

مراجعه به قرآن کریم اهمیت این آموزش عمومی را برای مردم ثابت می کند. قرآن در طی صدها آیه این روشها را توضیح می دهد. هم اکنون جزوات و کتابهای زیادی در کشورهای غربی و حتی در کشورمان به زبان فارسی در این ارتباط نوشته شده است. ولی نگارنده با جرات اعلام می کند که قرآن بهترین جزوه آموزشی برای شناخت تکنیکهای جنگ نرم است. لازم است متخصصین فن نسبت به استخراج این موارد از قرآن اقدام کرده و آنها را با زبان ساده به مردم توضیح دهند.

با مراجعه به آیات قرآن در باره منافقین و شیطان و قوم یهود (که مطابقت با صهیونیسم فعلی دارد و مقصود پیروان حضرت موسی نیست.) می توان تا حد زیادی به این تکنیکها دست یافت. مثلا به موارد زیر توجه کنید:

۱) قوم یهود (صهیونیسم) پیمان شکن است و صدها بار به خداوند قول می دهد ولی به آن عمل نمی کند.

۲) منافقین در ظاهر خوش صحبت هستند و در باطن دشمنی خباث آمیزی با اسلام دارند.

۳) منافقین ظاهری دیندار دارند و در درون نظام هستند ولی آنها در حقیقت دشمن اسلام هستند.

۴) منافقین بشدت دروغ گو و شایعه ساز هستند و از اینکه باطن آنها آشکار شود در هراس هستند.

۵) منافقین با دشمنان اسلام دوستی می کنند.

۶) وقتی به منافقین گفته می شود در زمین فساد نکنید، می گویند ما اصلاح طلبیم.

۷) منافقین در لحظات حساس به کمک مسلمانان نمی آیند. در عوض به اردوگاه دشمن پناه می برند. و پس شکست دشمن به اردوگاه مسلمانان آمده و ادعای غنیمت می کنند.

۸) منافقین به نسبت به امر به معروف و نهی از منکر حساس هستند. در عوض آنها نهی از معروف و امر به منکر می کنند.

۹) نظام اسلامی باید با منافقین سخت گیری کند.

۱۰) منافقین وحی را فریبی بیش نمی دانند.

آماده سازی پناهگاههای پدافند غیر عامل جنگ نرم

در گذشته ضرورت ایجاد مراکز متعدد کمک رسانی فرهنگی سریع به عنوان پناهگاه پدافند غیرعامل جنگ نرم را بازگو کردیم. آماده سازی هریک از این پناهگاهها برای سرویس دهی به مجروحین و آسیب دیدگان فرهنگی در زمان جنگ نرم ضروری است. این پناهگاهها عبارتند از:

۱) خواص (چراغ راه گمشدگان فتنه)

۲) روزنامه ها (شفاف سازی اوضاع غبارآلود و اطلاع رسانی)

۳) فضای سایبر و مجازی (شفاف سازی و ارسال کمکهای مردمی از طریق مجازی)

۴) بسیج (نیروی کمک رسان به مجروحین فرهنگی)

۵) مساجد (محل تمرین ایمان و اخلاص و تقویت اجتماع مردم)

۶) صدا و سیما (کمک رسانی فرهنگی وسیع و همه جانبه)

۷) حوزه و دانشگاه (تولید فکر و کشف روشهای مبارزه با فتنه و تبیین شرایط)

۸) مدرسه (آماده سازی فکری جوانان)

۹) سازمانهای مردمی و یا NGO ها (سازماندهی غیررسمی مردم برای کمک به یکدیگر)

۱۰) احزاب (سازماندهی رسمی مردم حول دیدگاهی خاص برای هماهنگ سازی افکار همسو)

پدافند غیر عامل جنگ هوشمند (Smart war)

جنگ هوشمند ترکیبی از جنگ نرم و سخت است. این جنگ در زمان جرج بوش پسر در دکترین تهاجمی آمریکا قرار گرفت. در این نوع نبرد نخست حملات جنگ نرم در سایه ایجاد وحشت از تهاجم نظامی انجام می شود. هدف از جنگ نرم در این حالت، ترساندن مردم، مختل کردن یکپارچگی ملی و تشویق به سازش است. اگر کشور مورد تهاجم در این مرحله به کلی از پای درآمد، با یک کودتای داخلی کار را یکسره می کند. در صورت وجود مقاومتی داخلی، در مراحل از قدرت سخت مانند بمب گذاری، ترور و تهاجم نظامی محدود و ترساننده استفاده خواهد کرد. دشمن از چنگ و دندان نشان دادن، بدنبال آن است که سیاست داخلی کشور را تنش زا وانمود کرده

و هرگونه فعالیت برای استقلال، خودکفایی و اجرای حدود را موجب انزوای جهانی ایران تبلیغ کند. عناصر داخلی دشمن نیز با پیش کشیدن موضوع هزینه و فایده، عقب نشینی را در مسائل کلیدی کشور توصیه می کنند. بنظر می رسد سیاست آمریکا، بخصوص بعد از شکست در فتنه پس از انتخابات ۸۸، استفاده از جنگ هوشمند است. در این راه ضروری است که پدافند غیر عامل شامل حملات جنگ نرم و جنگ سخت باشد. مقاوم سازی مناطق آسیب پذیر، حفاظت دائمی از مردم در برابر حملات تروریستی در کنار پدافند غیر عامل جنگ نرم راه مقابله با جنگ هوشمند است.